dolmuş

ARZ VE TALEP

yazıyooor!
Menderes sordu: Muvazene, muvazene.. ne bu muvazene?
-ZAFER-
Üniversite ışıksız kalacak
MUHTARİYET
GİDER
BÜTÇE
Genelevde ölen yaşlı çapkın
Elia adında 76 yaşında bir şahıs, evvelki gece genelevde kalp sektesinden ölmüştür.
BİRAZDA BİZ ÖLELİM!
D.P.
10.000 İngiliz lirasına satılan köpek
İki boğaz vapuru arasında yarış!
Vapur yolcuları hayli korku geçirdiler

dolmuş SİYASİ MİZAH MECMUASI
Umumi Neşriyat Md. İlhan Selçuk
İMTİYAZ SAHİBİ : OSMAN A. KERMEN
ÇİZGİ NEŞRİYAT MATBAACILIK VE TİCARET EVİ

PERŞEMBE GÜNLERİ ÇIKAR — SAYI: 10 — SENE: 1 — CİLT: 1 — 7 MART 1956 — SAYISI 60 KURUŞ

Herşeyin Ortası

Bizden evvelki nesil, bugünün gençliğine ne vermiştir; söyliyelim, üç tane nasihat:

— Etliye sütlüye karışma
— Suya sabuna dokunma
— Ne yerde gez basıl, ne gökte gez asıl...

Neden; çünkü onlar da bu atasözlerile büyüdüler.

Orta olmayı hayatta muvaffak olmanın tek yolu zanneden bir anlayışın çocuklarıyız biz.

Gençliğin taptaze gurur ve iddiasına her baba mutlaka biraz şu tehditle çıkmıştır:

— Senin de hayat kırar burnunu, gelirsin Kel Ali'nin krezliğine, anlarsın Hanya ile Konya'yı...

Niçin ürkütürler, neden korkuturlar çocukları. Neden:

— Sonuna kadar dayan, diyemezler..

Neden üç adam yetiştirmekten sakınırlar.. Çünkü bu cemiyetin içinde yaşamış olmaktan edindikleri gizli bir sezişle, «Orta» olmayan adamların uğrayacakları belâları bilmektedirler.

Bu tip adamların adları en azından «deli»ye çıkmıştır. Herkes kendilerini yadırgamıştır; başta politikacılar olduğu halde cümle âlem kendilerini itip kakalamış, kuvveti yetince sürmüş, hapsetmiş; hattâ punduna getirince öldürmüştür.

Hiç bir baba, oğlunun bu tehlikelere koşmasını istemez. Gönülcüğü oğlunun ziyan olmasına dayanamaz.. Uç adam olacak da ne olacak; alsın bir memuriyet; açsın bir dükkân; karısının, çocuklarının başında rahatyaşasın,âlemi düzeltmek ona mı kaldı, der...

Bu, sandık odasındaki mangal sıcaklığında nasihatlerin çevçevesini galiba yalnız Fikret yırtabilmiş..

— Ümmidi vatan şimdi sizdedir, diye bağırmış..

Oysa ki onun kendilerinde vatanın bütün ümidini gördüğü kimselerin bu gün torunları oldu. Hâlâ aynı sözü tekrarlıyoruz:

— Ümmidi vatan şimdi sizdedir.

Vatanın ümidi şimdi bizde, sizde, hattâ daha doğrusu bizden sonra geleceklerde..

Ancak «Suya sabuna dokunma» nasihatlerile bu ümit gerçekleşemez..

Babalar, hocalar, mektepler, kitaplar Beykoz fabrikasının papuçları gibi aynı tip insan yetiştirdikçe daha yıllar boyu «Orta» adamların ruh sefaletini seyretmiye devam edeceğiz..

Hepsi kendilerinde muhal bir şahsiyet vehmedecekler, evlerine akşamları dönünce sayın eşlerine:

— Bugün ortalığı mahvettim, diye övünecekler;

Ve sonra kâğıttan bir kayığın izi kadar bir iz bırakmadan ölecekler..

Şu tehlike, bu tehlike pahasına; şu istihza, bu haksızlık pahasına suya da, sabuna da dokunmalı, etliye de sütlüye de karışmalı dostlarım...

Bu memleketin zaman zaman kirli bir hale düşmesi kimsenin suya sabuna dokunmak istemeyişinden geliyor.

Bu tertip bir tabir daha geldi hatırıma; gene muhterem büyüklerimiz manidar manidar gülümsiyerek söylerler işin içinde iş bulunan meseleler için:

— Ona Rufailer karışır, derler...

Düşünmezler ki bu memleket Rufailerin değil bizimdir...

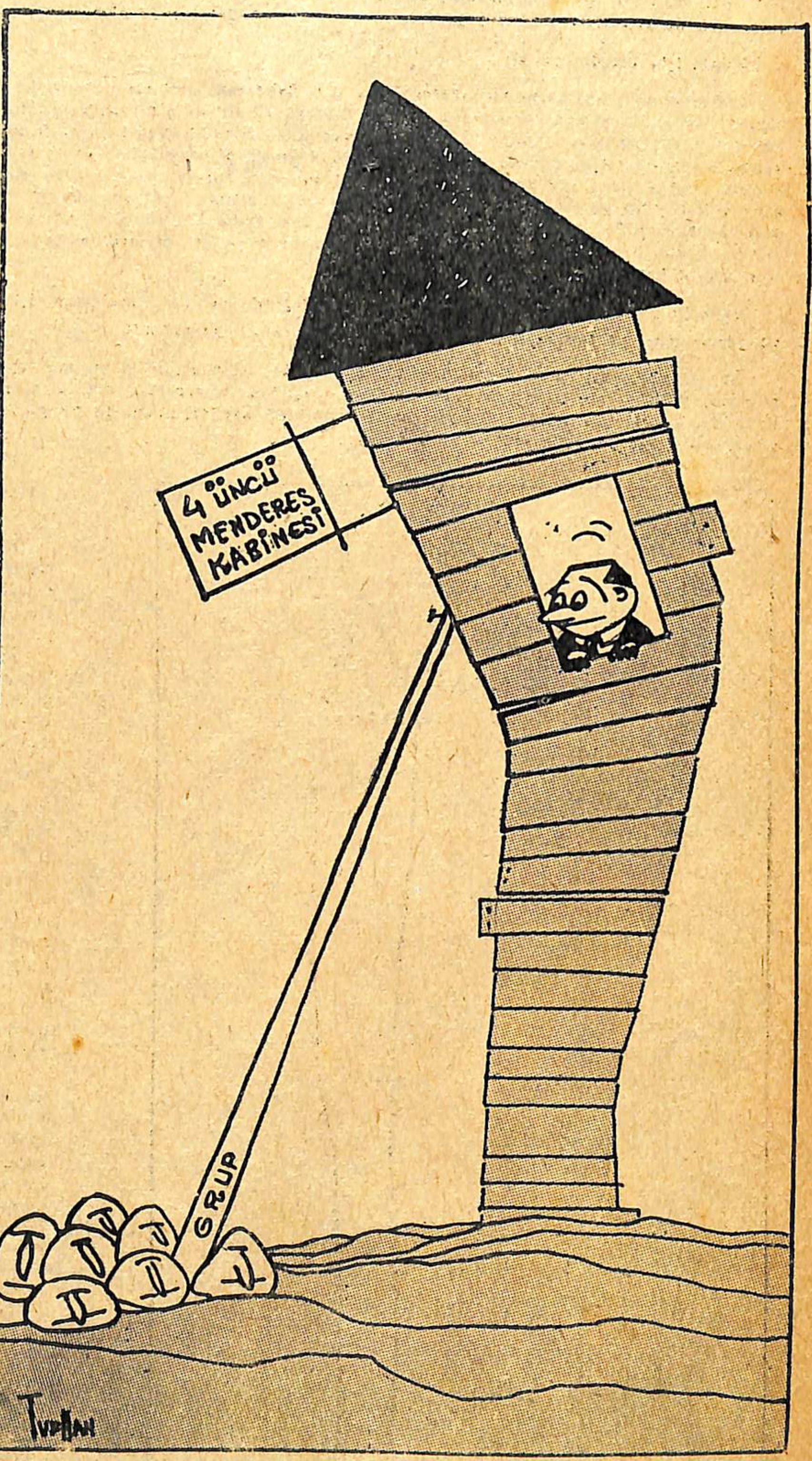

YAZISIZ

Fuzuli'ye Fuzuli Bir Mektup

Eski Millî Eğitim Bakanlarından Hasan - Âli Yücel'in Cumhuriyet'te «Fuzûliye mektup»u çıktı. Kendisine Vakıf'lardan bağlanan parayı alamadığı için Kanunî Sultan Süleyman'a «Şikâyetnâme» ile şikâyette bulunan Fuzûli'yi Yücel, bu yaptığından ötürü kınıyor. İyi ki sana hor baktılar, iyi ki para vermediler, diyor, ya seni el üstünde tutsalardı, ya seni sürüm sürüm süründürmeselerdi biz ne yapardık, sen bize kalan güzel yapıtlarını veremezdin, diyor.

Bakın, işte üstadın yazısı:

Şikâyetnâmen, hakikatte bir «Zafernâme» dir. Bağdadın alınması dolayısiyle yazdığın ve Kanunî Sultan Süleyman'a sunduğun Kaside, Bağdad elimizden gittikten sonra tarihin elinde kalan tek «Fetihnâme» olduğu halde zamanında buna karşılık Vakıf kırıntılarından ihsan edilen bir iki pul için zahmet çekmek, yüzsuyu dökmek, senin gibi bir «gam serdarı» na ve «Fakrü fenâ Sultanı» na yaraşır mıydı? İyi ki selâmını rüşvet değildir diye almamışlar ve sana iltifat yüzü göstermemişler. Ya alsalar, ya seni alâka ile karşılasalardı? Belki bir iki gün rahat yaşardın, fakat rüşveti sen almış olurdun. Daha kötüsü, edebiyatımızın şaheserlerinden birini bize kaybettirirdin. Büyüklerin, mahrumiyetleri olmasa, milletler hiçbir mânevî servet kazanamazlar.

Yücel'in yazısından anladığımıza göre üstün değerde yapıtlar yazabilmek için, rahat yüzü görmemek, parasızlık, hep yokluk, yoksulluk çekmek gerekirmiş.

Âh. ah!... Keşke Yücel'in dediği doğru olsaydı da, onun söylediği şartlara uygun olduğumuzdan, milletçe şu 24 milyon hep bir kaçar «Şâh-eser» verebilseydik. Hani nerde? Ama belki de Yücel yine haklıdır; baksanıza, Bakanlıktan ayrıldığındanberi ne güzel şeyler yazıyor. Anlaşılan bu gidiş «şâh-eser» e doğru...

KENDİLERİNDEN MENKUL

Sayın Adnan Menderes, Hürriyet partisi için:

— Çete, demiş.

Aynı sözü vaktile Falih Rıfkı da sayın Menderes'in partisi için kullandığından mahkemelerde sürüm sürüm sürünmüştü.

Bu hâdise aklımıza Bernard Shaw'ın bir fıkrasını getiriyor.

Shaw'ı bir akşam yemeğine davet etmişler. Yemek de iki tane de tenor varmış, bir aralık ikisi de şarkı söylemiş..

Shaw'a tenorlar hakkında kanaatini sormuşlar:

— Öküz gibi bağırdılar, demiş.

Herkesin bu cevaba şaştığını görünce de izah etmiş:

— Vallahi ben musikiden pek anlamam. Onun için bizzat tenorların kendilerile konuştum. İkisi de birbirinin hakkında böyle söyledi..

HAYAT SEVİYESİ YÜKSELİYOR...

BİZİM ÜSKÜDAR

Bizim fıkra yazarlarının bir huyu var; nerede oturuyorlar, evleri neredeyse, o yeri dillerine, kalemlerine dolarla. Koca memlekette salt onların sokağı kaldırımsızdır, onların sokak lâmbası yanmaz, onların vapurları, otobüsleri iyi işlemez.

İnanmazsanız, Burhan Felek'in fıkralarını kollayın. Üstadın on yazısından ikisi «Ben patlıcanın değil, efendimizin dalkavuğuyum» fıkrasının tekrarıysa, biri de Üsküdar üstüne yazılmıştır. Bir kere «Bizim Üsküdar...» diye tutturdu mu, artık Üsküdar'ın kaldırımını, manavını, suyunu, havagazını dinle...

Biz Burhan Felek derken, bir de Vâ-Nû üstad çıktı. Bilirsiniz ya, onun da Üsküdar'da, yazılarında sık sık sözünü ettiği - Allah bağışlasın - bir evi vardır. Gün aşırı değilse, üç dört günde bir Üsküdar'dır gider, Vâ-Nû bırakır, Felek alır! Felek bırakır, Vâ-Nû alır. Şu Cumhuriyet bir Üsküdar gazetesi oldu derken, şimdi de Hamdi Varoğlu, durmadan Levent üzerine yazılar döktürüyor. Meğer o da Levent'te ev sahibi olmuş. Artık okuyoruz: Levent'in otobüsleri, yolları, kanalizasyonları...

Kayseri milletvekili nasıl yalnız Kayseri'nin değil de bütün memleketin milletvekiliyse, bir gazete yazarı da yalnız oturduğu Fatih'in, Üsküdar'ın, Levent'in yazarı değil, memleketin yazarıdır. Hem buncağız bilgiyi üstadlar bizden çok iyi de bilirler.

Arasıra içimden gelmiyor değil, ben de evimin bulunduğu yer üstüne çalışayım, bir yazı yazayım, diyorum. Ama fırsat kalmıyor; icra yoluyla evden çıkarılıp başka bir yere taşınıyoruz. Bir yazılık fırsat bile vermiyorlar insana. Yoksa ne güzel olurdu «bizim Okmeydanı», «bizim Atpazarı», «bizim Etyemez» diye şişire şişire bir kaç yazı döktürmek...

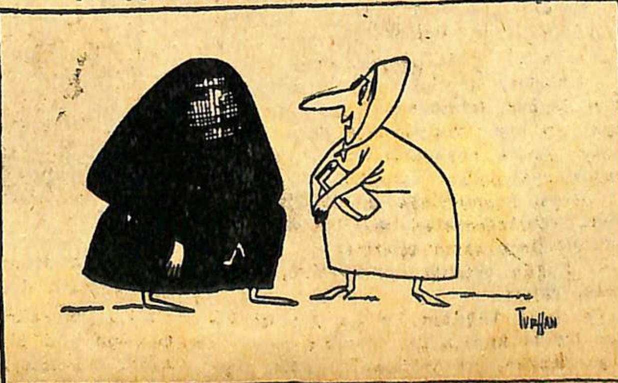

— NERELERDESİN AYOL, KAÇ GÜNDÜR YÜZÜNÜ GÖRMEZ OLDUK...

AÇIK

Siyasî toplantılar eski zamanın helva sohbetlerine döndü: Hafta sekiz, cuma dokuz bir siyasî toplantı oluyor.

Bugün C. H. P. mi yaptı, ertesi hafta D. P. mutlaka cevap veriyor.

Buralarda neler konuşuluyor, hep işitiyorsunuz.

Geçen günkü siyasî toplantıda Gülek gene bir siyasî vecize patenti aldı. «Herkes, bilhassa D. P. liler bizim gibi açık alınla dolaşabilmenin çâresini bulmalı» dedi.

Sen misin bunları söyleyen? Hemen bir toplantı ve «açık alın» lâfiyle bir yarış.

Toplantı, bizim mahallenin lokalinde yapıldı Hatipler o kadar bağırıyorlardı ki ister istemez kulak misafiri olduk.

Aman efendim, neler söylenmedi, neler?...

Onlar sâdece açık alınla dolaşıyorlar, dedi hatip. Ama bizim öyle mi ya? Onların sâdece alınları açık. Halbuki bizim nelerimiz açık değil?!

Bir kere en başta bütçemiz açık. Biz tefahür olmasın diye bütçe açık demiyoruz. Yoksa pekâlâ açık. Onlar yorgana göre ayaklarını uzatırlar. Biz ayağımızı yorgandan dışarı çıkardık. Tabiî ayağımız açıkta kaldı.

Hattâ bizim partinin kapıları açık. Ama arkadaşlar bizim açık politikamızı hüsnüniyetle karşılamıyorlar Baktık ki gidenlerin gelmesi için açık bıraktığımız kapıdan içerdekiler de gidiyorlar. Vazgeçtik. Şimdi kırk haramilerin kapısı gibi çalınmadan açmıyoruz.

Bizim devrimizde gümrük kapıları ardına kadar açık arkadaşlar' Bakmayın sonradan kapattığımıza. Erbabı olanlar gene de mandalın ipini çekiyorlar.

Hatip, daha da söyleyecekti. Boğazı kurudu. Biraz su içmek için kürsüden indi.

Bir başkası bu ânı bekliyormuş gibi yerinden fırladı. Arkadaşlar, dedi, onların alnı açıksa bizim de göğsümüz bağrımız açık. Eğer açıklarla iftihar edilecek olsa biz daha neleri açarız. Açtırmasınlar kutuyu, söyletmesinler kötüyü.

Velhâsıl yumdu gözünü, açtı ağzını.

Radyo programlarından fırsat bulup siyasî toplantılara da gelebilen Pişkin Teyze de oradaydı. Etli, canlı vücuduyla kürsüye kadar gelemedi:

— Söyle oğlum, söyle, dedi oturduğu yerden, dillerine sağlık. «Onların sade alnı açıksa elhamdülillâh benim hem alnım, hem gerdanım açık.»

Madem ki kadın hatiplerden söz açtık. Siyasî sevgili Colette'de hakkı kelâm tanımamız lâzım.

Halide Pişkin'den cesaret almış olacak ki Colette soyunmağa başladı. Ve yeni öğrendiği çetrefil türkçesiyle:

— Cicim dedi, bunlar benimle rekabet ediyorlar? Onların alnı açıksa benim her yanım açık..

ER - KA

— NE KADAR MASRAFIMIZ OLDUĞUNU GÖRÜYORSUNUZ MİSTER, BİZE YARDIM ETMENİZ LÂZIM.

YAZISIZ

MECLİSTE SERT TARTIŞMALAR OLUYOR (GAZETELER)

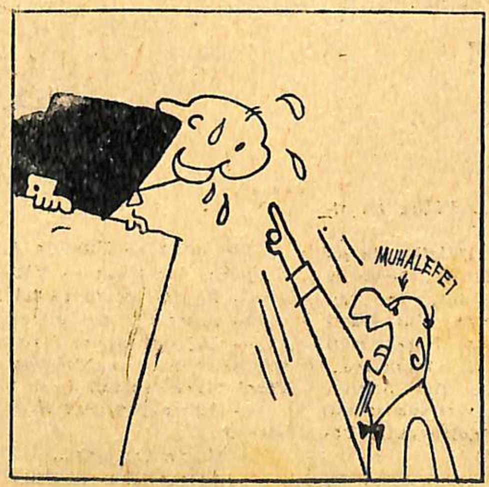

FRANSA'DA

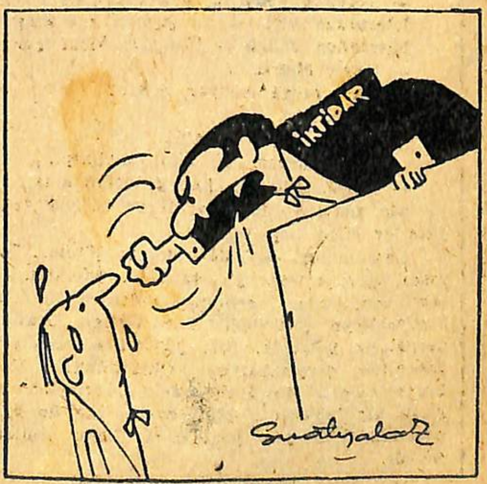

BİZDE...

Kazan töreni

Silâhtarağa santralına konacak 4 kazanın açılış törenine gönderdiğimiz «dolmuş» muhabirinin kaydettiği konuşmaları aynen naklediyoruz. Kulağımıza çarpan karışık konuşmalar...

Biri — Buyrun efendim, rica ederim, böyle buyrun! Bizim gazetecilere karşı son derecede şeyimiz vardır. Yaaa...

Başka biri — Tebrik ederim beyefendi.

İkincisi — Teşekkür ederim. Ama anlayamadım, neyi tebrik ediyorsunuz?

Başka biri — Yeni kazanınızı...

— Haaa... Evet, evet... Kazanı değil mi? Kazansız olmuyor beyefendi... Kazan çok mühim...

— Büfeye buyursanıza... Bir aperatif... Vali bey de teşrif edecekler. Nerdeyse, bir yerden çıkar gelirler.

Üçüncüsü — Zâtıâlinizle bir yerden tanışıyoruz, ama nerden?

Başka üçüncü — Simanız bana da hiç yabancı gelmiyor. Sizi bir yerden gözüm ısırıyor. Durun bakayım, siz Mezbahaya yeni yapılan kapının açılış törenine teşrif etmiş miydiniz?

— Maalesef... Efendim, törenleri aynı güne getiriyorlar, yetişemiyoruz. Bendeniz o gün, cam fabrikasına yeni bir baca ilâvesi dolayısiyle yapılan törene gitmiştim.

— Ah beyefendi, ben o törene gelemedim. Arkadaşlar söylediler, bir Çerkes tavuğu varmış, anlata anlata bitiremediler. Efendim, insan her tarafa birden yetişemiyor.

— Durun, durun... Sizi şimdi çıkardım, siz Japonya'dan satın alınan geminin...

— Tamam. Geminin dâvetine gelmiştim. Ben de sizi hatırladım. Hattâ o gün hep kremalı turta yiyordunuz da, dikkatimi çekmiştiniz.

— Evet, evet... Pek severim. Efendim, daha evvel şeydeki ziyafette biraz fazlaca kaçırdığımdan, o canım etlere el süremedim.

Daha başka biri — Bu koydukları ne kazanıymış?

Daha daha başka biri — Vallahi bilmem... Kazan işte... Çamaşır kazanı değil herhalde...

— Üzerinize âfiyet, midemden çok muztaribim. Hazımsızlık başladı..

— Beideniz de öyleyim beyefendi. Son zamanlarda herkes midesinden şikâyetçi. Sâri bir hastalık oldu. Ben yanımda karbonat taşıyorum, isterseniz bir avuç vereyim, yutun.

— Ah, teşekkür ederim. Bundan sonra öyle yapmalı. Ben de yanımda bulundurayım.. Öö - Ööööö...

— Yaradı beyefendi... Geğirmek iyidir.

— Öö - Öööö - Üüüü... Aman hindi kızartması pek nefis olmuş. Buyursanıza!...

— Teşekkür ederim, ben börekleri tercih ederim.

İçlerinden biri — Şu şişman zat kim?

İçlerinden öbürü — Hangisi? Viski içen mi?

— Hayır öbürü.

— Hani muzu ısırıyor, o mu?

— Öteki...

— Soğuk et yiyor hani...

— Onun arkasında, elini uzatmış...

— Haaa... Bilmem, hep görürüm ama...

Bir adam — Maksadı tören mören değil... Bütün bu ziyafetler filân hep vesile...

Adamın biri — Tabii, ona ne şüphe... Bu ziyafetler de olmasa, görüşemeyeceğiz vallahi... Efendim, eskiden, bendeniz çocukken, peder merhum, bendenizi elimden tutar, her gün bir tekkeye götürürdü. Pazartesileri Üsküdar'da bir Rüfâî dergâhına giderdik. Salı günleri Kasımpaşa'daki Nakş-ı-bendî tekkesine, çarşambaları, Çürüklük'teki Kadirî tekkesine... Perşembeleri, Mevlânekapıdaki Mevlevihaneye... Her Allahın günü bir tekkeye... Evet, evet... Biz de öyle... Orada lokma ederdik. Gani gani yemekler... Bakır siniler dolar dolar boşalırdı.

— Maksat yemek değil, muhabbet...

— Elbetteee... Ciğerden almıyorsunuz...

— Bendeniz dolmaya bayılırım da... Güzel de yapmışlar.

— Burası ne fabrikası beyefendi?

— Vallahi iyice bilemiyorum ama, galiba... makinelere filân bakılırsa, bir makine fabrikası olacak.

— Maşallah çok büyük bir fabrika...

— Efendim, ne de olsa medeniyet ilerliyor tabiî... Tavsiye ederim, uskumru dolmaları pek güzel...

— Buradan çıkınca şeydeki açılış törenine gideceğim de, onun için biraz yer kalsın.

— O zamana kadar hazmolur beyefendi. Tören mi dediniz? Ben de geleyim bâri...

— Aaaa... Tabiî... Buyrun...

— Efendim, insan takip edemiyor, bâzı törenleri kaçırıyor ne de olsa...

— Maalesef... Geçende gazeteler, Amerika bize atom tesisatı verecekmiş diye yazdı. Sakın burası yeni atom fabrikamız olmasın...

— Şurada kazan mazan diye lâf ediyorlar.

— Kazanmalı, kazanmalı beyefendi, çalışıp kazanmak lâzım.

Bir insan — Kurdelâ kesilmeyecek mi?

Başka bir insan — Vâli beyefendiyi bekliyorlar.

— Bu fabrikanın sâhibi kim beyefendi?

— Amerikalıların olacak...

— Hiç zannetmem. Amerikalılar böyle ziyafet miyafet vermezler adama... Fabrika bizim olmasına bizim ya, acaba Tekel İdaresinin mi, Sular İdaresinin mi?

— Amma yaptınız? Fabrikada su yapılır mı? Ne fabrikası burası?

— Kazan fabrikası...

— Öyleyse Tekelindir. Herhalde rakı kazanları... Şu adamı her törende görürüm.

— Şu baştakiler kim?

— Dâvetli mebuslar... Yarın şeydeki açılış törenine geli-

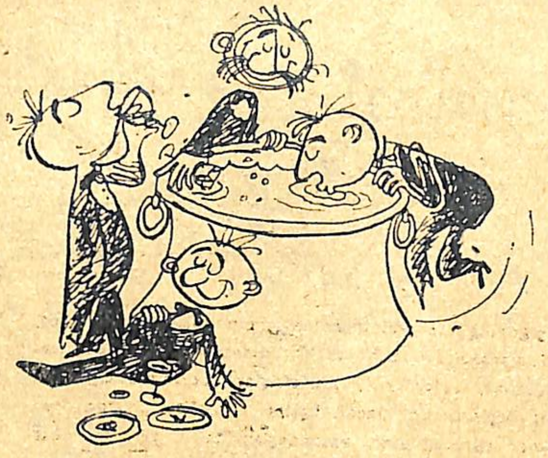

yor musun?

— Tabiî... Gitmesem ayıp olur. Bâdemler bayat, farkında mısın?...

Bir kişi — Memleketin kalkınması her şeyden evvel fabrikalara dayanır birader...

İkinci biri — Keşke her gün bir fabrika açılsa... İstakozlar pek güzelmiş...

— Siz istakozu, dünkü törende verilen ziyafette yiyecektiniz. Bu küçük kim? Mahdum mu? Allah bağışlasın.

— Cümleninkini...

— Al oğlum, bak elma mı istersin, portakal mı? Pasta mı? Al yavrum...

— Şışşşt!... Beyefendi geldi...

— Kim o?

— Bilmem... Fabrikanın sahibi galiba... Yoksa bakan mı?

— Umum Müdür olmasın... Şey... Bendeniz zâtıâlinizi bu kadar zamandır tanırım, her törende, her şölende buluşuruz da, sorması ayıp olmasın ama, zâtıâlinizin ne iş yaptığını bilmem...

— Bendeniz mi?... Şey... Beyefendi açış nutkuna başlıyor galiba...

....

— Muhterem vatandaşlar!... Bugün (çatal bıçak sesleri) açılış törenini yaptığımız Silâhtarağa Elektrik santralımızın dördüncü kazanının yerine konması münasebetiyle, hepinizi tebrik ederim. Bu kazanı, Amerikadan hiçbir yardım görmeden, kendi kendimize yerine koyduk. Macar millî takımını 3-1 yenen azmimiz, enerjimiz, heyecanımız burada da kendini göstermiş, kazanın tam ocağın üstüne konulmasında, üç Amerikalı mütehassıs, iki mühendis, dört ustabaşından başka hiçbir yabancı kuvvete lüzum gösterilmeksizin, kazan-ı- mezkûr, mahall-i mahsusuna kendi kuvvetlerimiz tarafından vaz edilmiştir. Ancak kazan yerine konulduktan sonra, içindeki suyun bir türlü kaynamadığının sebebi araştırılınca, ocağın 6 metre kadar kazandan geride kaldığı görülmüştür. Kazan ağır olduğundan, altına ayrı bir ocak yapılmasına teknisyenler lüzum görmüşlerdir. Bu kazan, Yakın Doğu ve Balkanların en büyük kazanıdır. Aynı zamanda kalaylıdır ve bakırdır. Kalaylı ve bakır olmakla beraber yalnız iki yerinden deliği olup, bu delikler, hiçbir Amerikan yardımına lüzum görülmeden kendi tarafımızdan üstüpü, eczalı pamuk ve kara sakızla tıkanmıştır. Deliklerden akan sular kazanın altındaki ocağı söndürmeyecek kadar cüzi bir hale getirilmiştir. Eğer Terkos suları kesilmemiş olsaydı, şimdi gözünüzün önünde tecrübesini yapardık.

Bu kazan Kabakçı Mustafa isyanında Yeniçerilerin kaldırdığı kazan olup, oradan Sadrazam Kırkayak Halil Paşa'nın konağına gitmiş ve bu konakta uzun zaman aşûre kazanı olarak kullanılmıştır. Sonradan yandan çarklı araba vapurunun kazanı olarak uzun yıllar vazife görmüştür. Kazanın dokuz kulpu vardır. Biz ona yeni bir kulp uydurarak fabrikaya koyduk. Bu kazanın...

Birisi — Birader, bu kazan uzun sürer... Ben gidiyorum.

Başka biri — Ben de... Yarın şeydeki törende buluşalım.

— Olur... Eyvallah...

— Güle güle...

— Bu kazan...

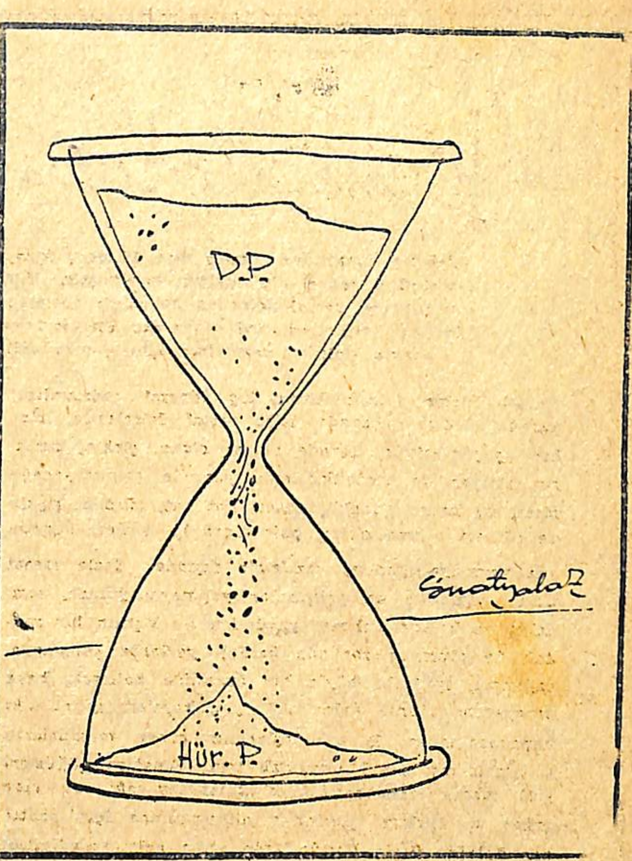

KUM SAATİ

VATANPERVER BİR VATANDAŞ

Daktiloların Yemini

Daktilo kursundan mezun olan 26 genç kıza yemin töreninden sonra diplomaları verilmiştir. Kurs idaresi, mezunlara, resmî daire ve hususî iş yerlerinde çalışırlarken ketûmiyetlerini muhafaza etmeleri ve on parmakla daktilo yazmaları için yemin ettirmiştir.

«— Bizler daktilo kursu kış dönemi mezunları! karada, denizde, havada, ister resmî dairelerde, ister özel iş yerlerinde, nerede olursa olsun, çirkin, suratsız, ihtiyar ve meteliksizlerin yanında çalışmayacağımıza; ne kadar göbekli, ensesi kat kat, cüzdanı şişkin ve cömert olursa olsun, patronlara iş saatleri dışında yüz vermeyeceğimize; vazifemiz dışında fazla mesai ücreti almadan ek çalışmalar yapmayacağımıza; sandalye ve koltuk buhranı yüzünden iki kişinin bir sandalyede oturmak zorunda kaldığı yerlerde çalışmayacağımıza, iş icabı böyle bir durumda kalırsak, hava cereyanına mâruz kalmamak için, kapıları gayet sıkı kapayacağımıza; iş arkadaşlarımız erkek memurların çalışmalarına engel olmamak için, Gina'nın göğüsleri gibi takma «ikizlere takke» kulanmayacağımıza, yine erkek memurları işlerinden alıkoymamak için saatte beş defadan fazla koridorlarda gidip gelmeyeceğimize; çalıştığımız dairelerdeki iş sahipleri ve erkek memurları korkutmamak için gıcırlı sakız çiğnemeyeceğimize; çiğnediğimiz çikleti balon yapıp patlatmadan önce, etrafımızdakilere «Dikkat! Korkmayın!» diye haber vereceğimize, teftişlerde, müfettişleri sersemletici, akıllarını başlarından alacak kadar bayıltıcı losyon ve esanslar süreceğimize; vatandaşları sabır gibi iyi bir huya alıştırmak için, onların karşısında cep aynamıza bakarak dudaklarımızı boyayacağımıza, manikür yapacağımıza; müdür veya patronla iş ve vazife saatinde geçenleri ailelerine duyurmamak ve iş yerinde sandalyelerin az olduğundan bahsetmemek için «ketûmiyet» imizi ojemizin son damlasına kadar muhafaza edeceğimize; işlerin geri kalmaması için müdür ve patronlara daktiloda yazı yazmasını öğreteceğimize; sırasında onunda on marifet olan on parmağımızı, işine göre teker teker veya hep birden kullanacağımıza; iş saatleri dışında ciddiliğimizi pudramızın son tozuna kadar koruyacağımıza; başka daktilo arkadaşlarımızın işsiz kalmamaları için haftada en az 3 - 4 gün izin alacağımıza; rujumuz, rimelimiz, ojemiz, pudramız, esansımız, sutyen ve korselerimiz üzerine yemin ederiz.

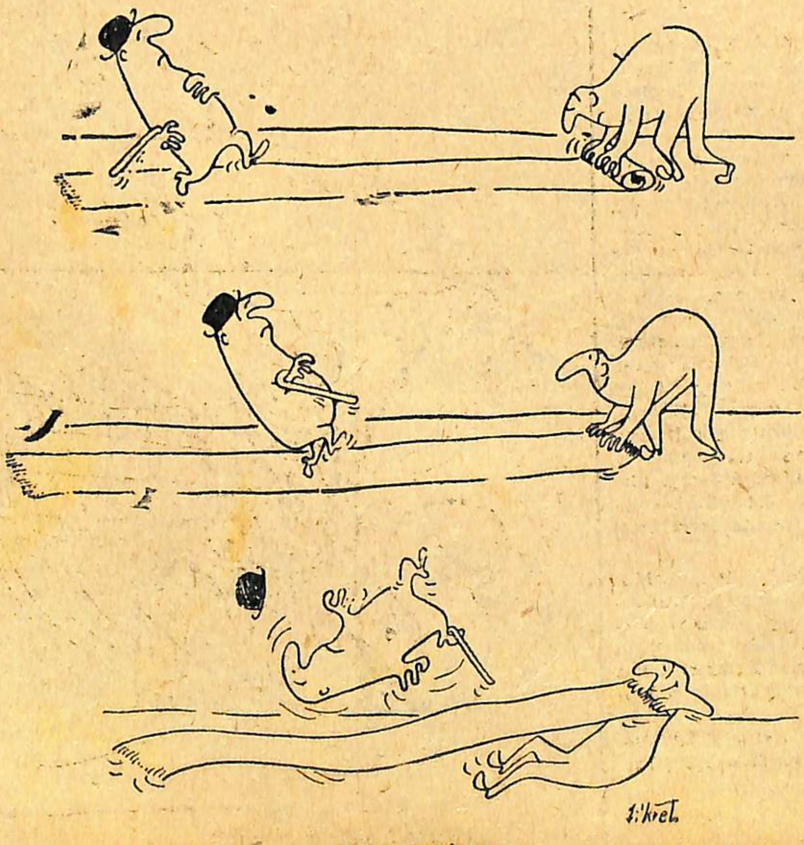

ARZ-I TAZİMAT

HIRSIZLAMA

Devşiren : Selçuk Kaskan

Gündelik gazetelerimizden birinin genç muharrirlerinden K. L. geçenlerde nikâhlanırken, nikâh dairesinde, şaşkın ve sırıtkan, yâni bilûmum nikâhlananların klâsik pozu ile, ordan oraya dolaşıyor ve arasıra da: «Bu, benim hayatımın en güzel günüdür» deyip duruyordu.

Bu esnada, şimdiki halde bekârlığı sultanlık telâkki eden sınıf arkadaşı (çok antika bir ismi vardır, onun da baş harflerini yazmakla iktifa edeceğim) B. C. yanına sokuldu ve:

— Peki kardeşim, dedi, madem ki hayatının en mesut günü, ne diye ille nikâhlanarak, bu mesut günün içine etmek istiyorsun?

⁂

Lâkırdı nikâhtan açıldı ya, serde de dil ebeliği var, dinleyin artık: Efendim, şu nikâh kıyma lâfına eskidenberi tutulurum. Buna niçin kıyma diyorlar, kıyılan kimdir? Gelinemi, güveye mi yoksa ikisine birden mi kıyılıyor? Sonra niçin «kıyma» gibi yürekler parçalayıcı bir lâfı nikâh kelimesinin yanına getirmişler? Öyle ya, hangi taraftan alsak, bu kıyma lâfında bir meymenet yok. Etin, kıyılınca ne hale geldi, nasıl cibilliyeti kaybet-

tiği malûmunuzdur herhalde. Sonra mecazî mânada alsak: Meselâ bir zat tabancasını çekmiş de sevgilisine karşı tam kendini kaybetmek üzereyken, ekseri melodramlarda, sevgilinin ağzından çıkan, o, «Kıyma bana» lâfı... Yâni, sizin ve benim anlayacağımız bir şey varsa, o da şu «Kıyma» kelimesinde bir meymenet bulunmadığı keyfiyetidir.

Bir kere bunda müşterek ve hemfikiriz ya, gelelim şimdi tekrar şu bizim nikâh meselesine.. İşte bu kadar izahattan sonra, artık ârif olan, o nikâh kelimesinin yanına kıyma'nın neden getirildiğini anlar herhalde. Biz gelelim nikâha ait, yahut onunla ilgili vecizemize:

Efendim, evlenirken, nikâh memurunun önünde ağzımızdan çıkan minicik bir «Evet», bizi bütün ömrümüzce, nâmütenahi «Hayır» dedirtmeye sevkedermiş.

İşte sevgili okuyucular, bu bizim yukardaki nikâh fıkralarını okumamış genç bir arkadaşımız, kıyılmak için teşebbüse geçmiş durumda idi. Yâni sizin anlayacağınız, şu topuksuz, terlik ayakkabılı, desturun, at kuyruğu saçlı bir tâzenin peşinden koşup duruyordu. Yine telefonla konuşmaları mukarrer olan bir gün ve saatte telefona sarıldı ve karşısına o saatte daima sevgilisi çıktığı için, diline pelesenk ettiği o malûm cümleyi, telefonu açanın kim olduğunu beklemeden sarfetti. Kulağındaki alıcıda bir erkek sesi şöyle cevap verdi:

— Hayır çocuğum, karşınızdaki, «ruhunuzun biricik hazinesi» değil. Doğrudan doğruya babasının ruhu, hattâ ruhu da değil, bizzat kendisidir.

★

Ben çok şükür yemedim, bilmem siz yediniz mi? Sülün, pişmeden evvel ne kadar kokutulursa o kadar makbulmuş. Hattâ Avrupa da bazı büyük restoran'larda metrdoteller, kokmuş sülünleri gümüş tabaklar içinde getirip, müşterinin beğenildiği, yani taaffün derecesi matluba muvafık olduğu takdirde, pişirtmeye verirlermiş. Günahı bana anlatanların boynuna, onların yalancısıyım. Neyse uzaymıyalım, bu mubarek hayvanın kokmuşu makbul olduğu gibi, reklâmın da acaibi makbul. Ne kadar acâip olursa o kadar iyi. Bakın aklıma ne geldi? Reklâmdır:

Filânca marka çoraplar bacakları konuşturur...

Falanca marka şortlar...... (Aman yârabbim sen bizim aklımızı muhafaza et.)

SÖZ GÜMÜŞ İSE .... SÜKÛT ALTINDIR...

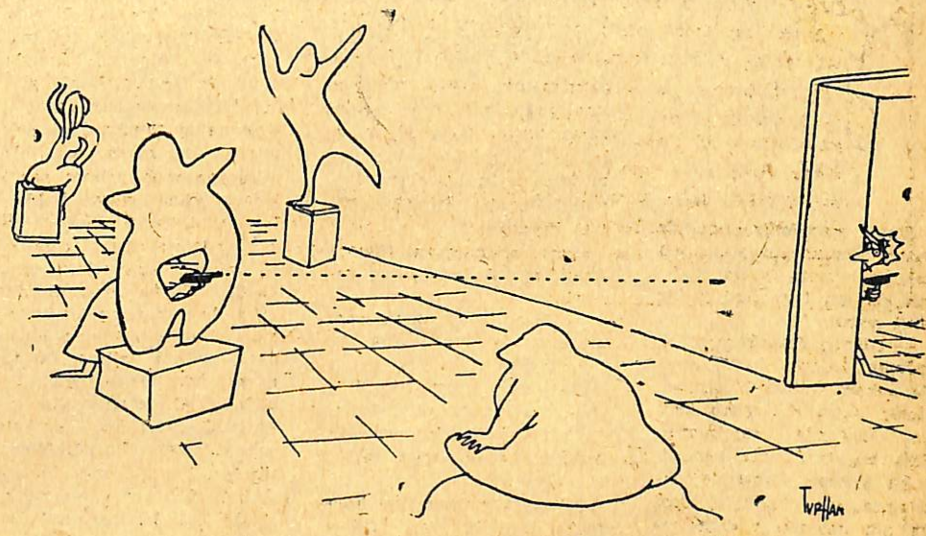

YAZISIZ

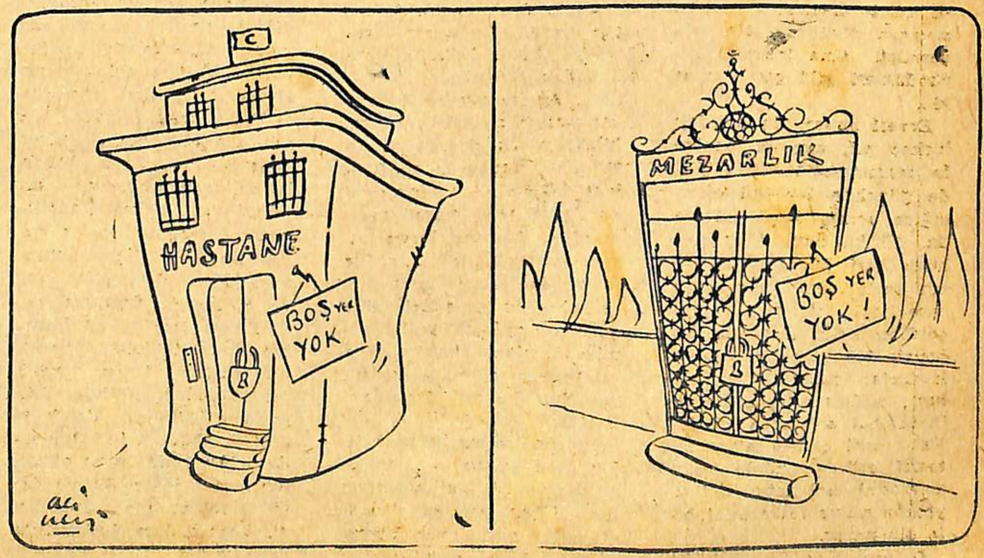

HAYAT BİR KUMARDIR

Hayır Rıza

Şimdi neredeydir, ne iş tutar bilmiyorum ya, allah selâmet versin bizim pederin sık sık tekrarladığı bir sözü vardı.

— (Hayır) demekten zarar gelmez. İnsanın başını derde sokan kelime (evet) tir. Hani, bunu söylerken pek de haksızda sayılmazdı. Zira hayatında bir kerecik kuru kuruya (evet) demek adamcağızın din kitaplarında adı cehennem diye geçen mekânın yeryüzü acentasına kayıt muamelesi oldu.

Babam, bu (evet) cevabını nikah memuru denilen zararsız görünüşlü bir zata vermişti. Ama insanlar göründükleri gibi çıkmıyorlar ki...

Evvelâ annem ile yaşadığı birkaç yıl, saniyen benimle tanışması babamın pek de günahsız bir kul olmadığını açıkça ispat ediyordu. Çünkü dünya var olalıdan beri kürek mahkûmu suçlulardan gayrı kimseye böyle bir ceza reva görülmemiştir. Sonunda, bu hayatı bir çamaşır mandalı kadar rahat bulan babam, selâmeti (kaçmak) fiilinin hal sıgasında gördü. Ve 1 inci şahsın ağzından tasrif etti. Ömrünün bir devresini hatırlatır diye yanına nüfus tezkeresini bile almamıştı.

O zamanlar ilk mektepteydim. Babamın gidişiyle, geride ağırlığını hissettiğim sadece iki şey kalmıştı. Dersler ve annem.. Gene de mektebi bitirmeğe muvaffak oldum. Bu mezuniyetde en mühim amil zekam değil, öğretmenin eli yüzü düzgün bir teyzem olduğunu farketmesiydi. Günahları boyunlarına ama sadece farketmekle kalmadığına da eminim. Hayatımı kazanmağa erken başladım. Daha doğrusu, başkalarının kazandığını eksiltmeğe. Mesleğimde istikbalim olduğu su götürmez bir gerçekti. Ne yazık ki, bazı makamlar mesleğimi beğenmediler. Onlara göre, bu meslek kendi vazifelerinin tahkikat ve takibat safhalarına mevzu imiş. Bir yandan da, hayır demeği unutmuyordum. Ama ne olursa olsun. Öyle ki, mesleğimi yakışıksız bulan bazı kimselerin açtıkları dosyalara ismim (HAYIR RIZA) diye geçti.

Herkese, herşeye (hayır) diyordum. Arkadaşlarım sorardı.

— Rıza, biraz paran varsa...

— Hayır.

Hakimler ısrar ederdi.

— Bu zatın vücudundaki bazı ufak fek delikler senden hatıra değil mi?

— Hayır.

Zamanla yalnızlık koymağa başladı. Yerli filmler ve bazı mecmualardaki giyinmeği unutmuş tazelerin resimleri yetmiyordu. Mesai arkadaşlarıma bakıyordum. Topunun bir takıntısı vardı. Kırkayak İbrahimin, Çıplak Selimin, Yandımallah Nurinin... Hepsinin... Ayrıca yüzüne bakılır delikanlıydım. Bilek dersen bilek, yürek dersen yürek tekmildi. Benim diyen fiyakalı delikanlıyı, yangın için de sigara ateşi emsali aratmazdım. En zor kısım giyim kuşamdı. Onu da bir mağazadan doğrulttum. Gerçi haberleri olmamıştı ama gene de onların iyiliği sayılır. Reklam olmasın diye mağazanın adresini vermiyeceğim. Yoksa minnetim bakidir.

Taksimetre usulü tıkır tıkır saat sayan aşk makinelerinden değildi aradığım kız. Kibar yerlere devam etmeğe başladım. Bizim, mahzen, bodrum, kiler diye bildiğimiz yerlere eloğlu pavyon adını takmış. Siz tesadüfe yorun, ben karşı konulmaz zamparalığıma vereyim. Böyle yerlerden birinde Şirin ile tanıştım. Şirin'in güzelliğini tasvire kalkışsam, en sert cinsinden bir düzüne kalem yetmez. Zaten böyle şeylere aklım da ermez. Herkesin dalgası ne kadar güzel olursa olsun, kendine. Şirinin ailesi çok zengindi. Dediğine bakılırsa, daha evlerinde kaç oda bulunduğunu bilmiyordu. Hani eve bir gece işçisi girip eşyaların yarısını yürütse allah bilir farketmiyecekler.

Her tarafa beraber gidiyorduk. Maçlara, sinemaya, gazinolara, konserlere... İle bu konser dedikleri makamsız gürültülere fena tutuluyordum. Bir şey anladığım yoktu ya, Şirin'in hatırı için katlanıyordum.

Bu arada Şirin beni evlerine de davet etti. Ailesinin, zenginliğinden başka hoşa gider bir tarafı yoktu. Bir kere annesi çok meraklıydı. Dalgam, kızıyla değil de kendisiylemiş gibi inceden inceye suallar açtı. Yok ne iş yaparmışım, yok ailemin durmu neymiş, bir sürü ipe sapa gelmez soru. Bunca yıldır sorgu hakimlerinin önünde masal okumuş adamız. Tabii ustalıkla hatunun suallerini geçiştirdik. Galiba onların da gözü beni tutmuştu. Kızlarının derdini elâlemin omuzuna yıkmak istiyen bütün saygıdeğer aileler gibi istikbal lâfi falan etmeğe başladılar. Lâfdan korkan adam değilimdir. Değilimdir ya, her nedense bu istikbal lâfı beni açmıyor. Sanki hali hazırın nesi eksik?

Gelgelelim, daha şimdiden beni «oğlum» diye çağırmağa başlamış olan moruk şirketinde bir iş verebileceğini, ilerde mevkiimin yükselerek kimbilir belkide günün birinde ortak durumuna geçeceğimi söyleyince kulaklarımı diktim. İşin aslı aranırsa ben sadece Şirin'in sütun gibi bacaklarına, boyuna bosuna tav olmuşdum. Fakat kendiliğinden ayağıma kadar gelen kısmeti, gitgelci muamele memurları gibi geriye çevirecek değildim a...

Bilmem kaç yıldır bütün hayatına talihden ziyade kör Salihin düzen verdiği bir vatandaş sıfatiyle, ihtiyarların istikbal dedikleri gemici düğümünü kabullendim. İşin içinde para olduktan sonra insan Şirin'e değil annesine bile razı gelirdi. Ayrıca kıza tutkundum da...

Bu arada, asıl mesleğimi de ihmal etmiyordum. Ne de olsa erkeğiz. Elim biraz para tutmalıydı ki, kızla gezip tozalım. Jilet Mustafanın çocuklarla bir kaç gece işe çıktık. Allah baba bizi görüyordu. Nereye girdiysek boş dönmedik.

Nişan yüzüğünü Şirin'in parmağına takdığım zaman ailesi şaşırdı. Çok kıymetli bir parçaymış. Nereden aldığımı sordular. Su borusundan tırmanıp girdiğim evin adresini verecek kadar saf olmadığım için bir kuyumcu ismi salladım. İnandılar. Nikâhın tarihini de kararlaştırdık. Tabii, sırf hatırları kalmasın diye. Yoksa Şirin'le bütün alışverişimizi tamamlamıştık. Kayıdın kuyudun tekmilliyeceği yarım kalmış bir muamelemiz falan yoktu.

Nikâh günü gelip çattı. İlk defa kendi ayağımla ve kelepçesiz hüküm yemeğe gidiyordum.

Şekerin kıt zamanına geldiği için nikâh salonunda fazla kalabalık yoktu. Kenarda sıramızı beklerken bir yandan da babamı düşünüyordum. Ömrüm billâh bir tek sözünü dinlemişdim. Bu gün ona da boş veriyordum. Ama, her müstesnanın bir istisnası vardır derler. Dünyada hiçbir (evet) cevabı az sonra söyliyeceğim kadar kârlı olamazdı. Nikâh memuru isimlerimizi okudu. Şeytanın tatil günleri vardır. Millete oyun oynayıp, dalgasını geçer. Bu yüzden, biçimsiz bir tesadüfe kurban gitmemek için hep başım önüme eğik duruyordum. Şirin kolumdan tutmuştu. Hakim kürsüsü kılıklı masanın karşısında yerimizi aldık. Aklım, birkaç gün sonra çevireceğimiz bir dümendeydi. İşi gene Jilet Mustafa ayarlamıştı. Hesabına göre, temizinden hepimize beşer bin kâğıt düşüyordu. Nikâh memuru kulak vermediğim bir şeyler okuyordu. Sonra sessizlik oldu. Şirin, kolumu dürttü. Başımı kaldırdım. Ben ne bilirim nikâh memuruyla, her zaman karşısına çıktığım hakimin ikiz kardeş olduğunu. Ortalık değişiverdi gözümde. Sanki suçlu mevkiinde duruyordum. İki yanımda jandarmalar vardı. Ve adam:

— Filânca sokakdaki falan numaralı eve gece yarısı girmişsiniz, diyordu. Cevap ver.

Evet mi? Seninle beraber Jilet Mustafa da varmış.

Siz olsanız ne dersiniz? Ben de aynı cevabı verdim:

— HAYIR.

MERAK

Amerikalının biri Los Angelos'a gitmek üzere Chicago istasyonuna girer ve peronda trenin kalkmasını beklemiye başlar. Bir müddet sonra adamcağızın canı sıkılır. Sağa gider, solagider ve gözüne bir tartı makinesi ilişir. Tartı makinesine çıkıp atar bir çeyrek sent ve delikten küçük bir kart çıkar. Adam okur: **«36 yaşındasınız, 1.75 boyundasınız, 70 kilosunuz ve Los Angelos'a kalkacak treni bekliyorsunuz.»**

Adamın tuhafına gider. Çünkü karta yazılı olanlar doğrudur. Acaba gene aynı şeyler yazılı kart çıkar mı, diye bir daha tartılır. Adam kartı okur: **«36 yaşındasınız, 1.75 boyundasınız... v.s.»**

Adamcağız şaşırır. İşin içinde bir iş var, diyerek oradan geçmekte olan bir çocuğa:

— «Oğlum, yirmi beş sent kazanmak ister misin?» diye sorar.

Çocuğun canına minet:

— «O-Key!» der.

Adam çocuğa tartıya çıkmasını söyler ve çocuk tartılır. Gene bir kart çıkar makineden: **«16 yaşındasınız, 1.65 boyundasınız, 60 kilosunuz ve Chicago istasyonunda hamallık ediyorsunuz.»**

Adam çocuğa sorar:

— «Doğru mu?»

Çocuk cevap verir:

— «Doğru.»

Çocuk yirmi beşliği alır ve gider.

Adamın içine bir kurt düşmüştür. Hemen bir kenarda valizinden eski elbiselerini çıkarır, tebdili kıyafet eder ve gene yallah makineye gider. Makineye çıkıp atar bir çeyreği ve tartılır. Kart çıkar: **«36 yaşındasınız, 1,75 boyundasınız, 70 kilosunuz ve Los Angelos'a kalkacak treni şimdi kaçırdınız.»**

Y. A.

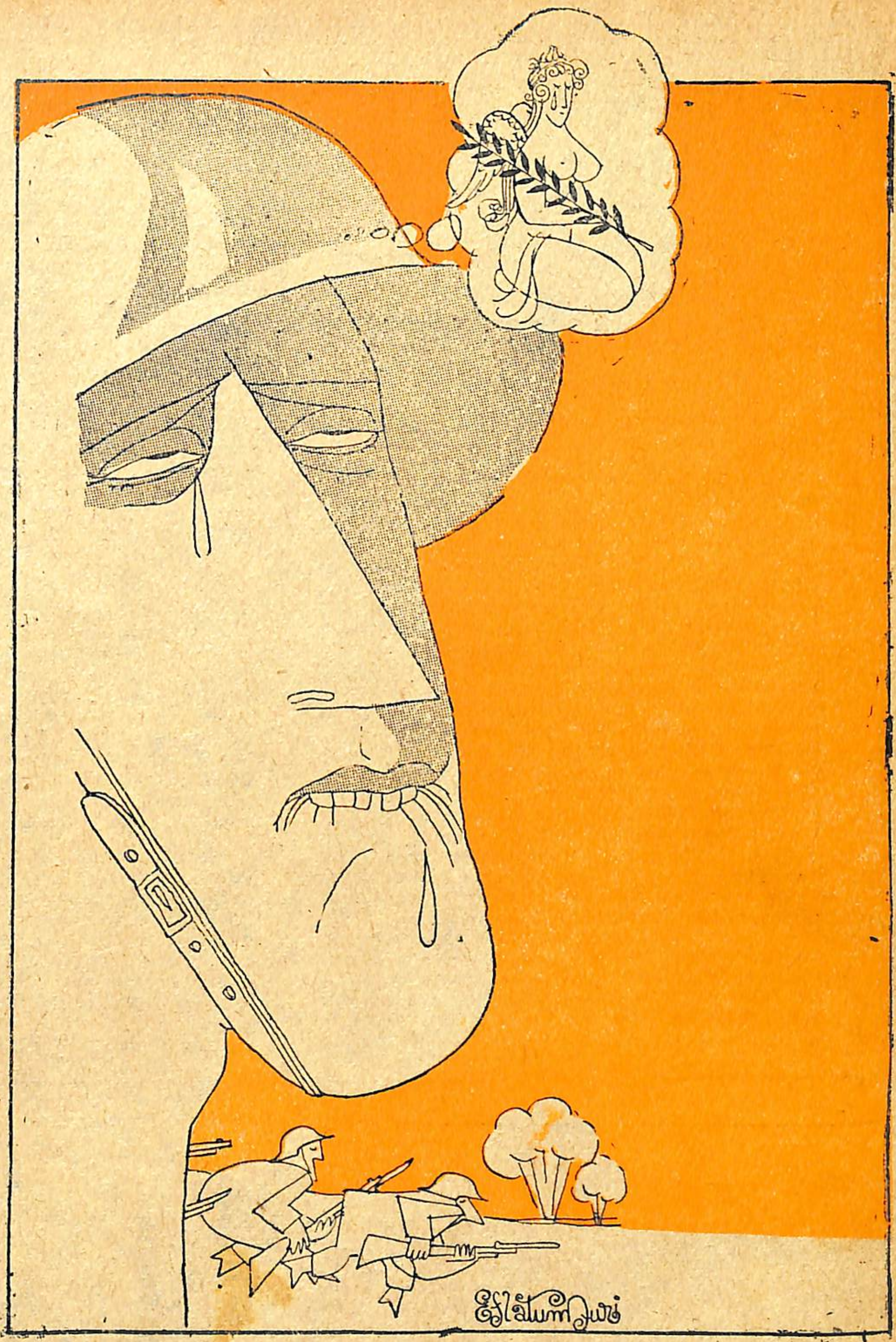

YAZISIZ

YAZISIZ

EL ELDEN ÜSTÜNDÜR

YAZAN : SUAVİ SÜALP

«Bu hâdise ekmek karne ile olduğu zaman cereyan etmez mi?...»

Genç kız balkondan sarmaşıklara tutunarak çıkan şövalyeye sarıldı. Dudakları birleşti. Fakat o sırada içeri kızın amcazadesi Kont girince iş bozuldu. Şövalye kızı şöyle arkasına doğru itti ve kılıcını çekerek Konta saldırdı. Fakat Kont da zorlu herifti. Oğlanı bir köşeye sıkıştırdı. Şövalye hem Konta kılıcıyla karşı koyuyor, hem de hançerini çekmeye çalışıyordu. Halbuki arkasında şömine vardı. Yâni sizin anlayacağınız şövalyenin vaziyeti aynasızdı. Fakat genç kız sevgilisini kurtarmak için harekete geçmenin lâzım geldiğini anlamış olacak ki; masanın üzerinde duran bir vazoyu Kontun kafasına indirdi. Kont yere yıkılınca yanında oturan kız, «Oh olsun, hain herif» dedi. Tabiî oh olsun. İki genci birbirinden ayırmak istiyordu. Olur mu ya? Kendi kendine «Ben de senin fikrindeyim şekerim» dedim. Yüksek sesle diyemezdim, çünkü kızın yanında annesi vardı. Sonra bana sinemada rahat durmamı ve kızını rahatsız etmememi söylerdi. Fakat kız, aman Yarabbi, ne şeker şeydi. Filmin heyecanlı yerinde gözleri açılıyor, dudakları kısılıyor, burun delikleri açılıp kapanıyordu. Ben filmi filân unutmuş, onu seyrediyordum. Zâten filmin ne olacağı malûmdu. Şövalye kızı alacaktı. Ama ben ne olacaktım? Şöyle elimi uzatıp elini tutsam. Ellerimiz arasındaki mesafe 25 santim kadardı ama bana 25000 metre kadar uzun göründü. Sonra hiç sinemada böyle elimle münasebetsizlikler yapmamıştım. Fakat yakışıklılığım imdadıma yetişti. Kız, bir ara başını bana doğru çevirdi. Göz göze geldik. O anda mideme sıcak salep akar gibi oldu. Şimdi size uzun uzun kızı mı tarif edeyim? Tek kelimeyle «âlemdi» evlâdım...

Kızla tip olarak mutabakata varmış gibi görünüyorduk. Film bittiği zaman vaziyeti adamakıllı kaynattık. Sigara içmek bahanesiyle dışarı çıkarak bir de boyumu gösterdim. «1.57». Dışarda hem sigara içiyor, kapıdan da kıza ufak hovardaca pozlar gönderiyordum. O da annesinin omuzu üzerinden beni süzüyordu. İkinci film bir yerli filmdi. Onun için annesini garantiye almıştım. Valde hanım zevk içinde Bülent'in Londra barda çıkardığı kavgayı seyrediyordu. Artık gözlerimiz birbirini adamakıllı samimî olmuştu. Fakat valde hanım arasıra kızı kontrol ediyordu.

Kıza bir iki kelime fısıldamak imkânsızdı. Birden aklıma sıkı bir buluş geldi. Hemen cebimden not defterimi çıkararak bir kâğıda «Sizi yarın iskelede saat 2 de bekliyorum» diye yazdım. Kız da bunu görmüştü. Gözleriyle bu fikri beğendiğini izhar etti. Fakat annesi pirelenmiş olacak ki eğilip bana doğru baktı. Ben hemen, gayet ciddî bir poz takındım, sükûnet avdet etti. Kâğıdı cebime soktum. Kız da çok cesaretsizdi. Ama o da ne yapsın değil mi?

Artık filmin sonunun geldiğini ezan sesinden anladım. Az sonra ezan bitince film de bitecek, ben de kâğıdı kıza veremeyecektim. Fakat ezan imdadıma yetişti. Valde hanım ağlayarak ezanı dinliyordu. Hemen kâğıdı cebimden çıkarıp kıza doğru uzattım. O da elini bana hacetlendirdi. Ha gayret, 10 santim kaldı, beş santim kaldı. Aman Bülent, daha ölme, yoksa film bitecek... Neyse ellerimizin teması ve nihayet kâğıt el değiştirdi ve film de bitti. Ben onlardan evvel çıkıp dışarıda bekledim. Annesinin yanında uzaklaşırken, elini saçına götürdü, yâni selâm verdi.

Neşeden âdeta uçuyordum. Kız, annesiyle gözden kaybolunca bu zaferin üzerine bir sigara yakmak için elimi cebime soktum. Paketi çıkarırken yere bir kâğıt düştü. Eğilip aldım. Fakat o ne, bu, sinemada kıza verdiğim kâğıttı. Fakat kıza onu verdiğimi zannediyordum ben... Yoksa... «Aman Allahım, sen beni kurucuların gazabından koru» Evet... Evet... Çok müthişti. Kıza aceleyle «EKMEK KARNESİNİ» vermiştim.

Daha ay başına 16 gün vardı...

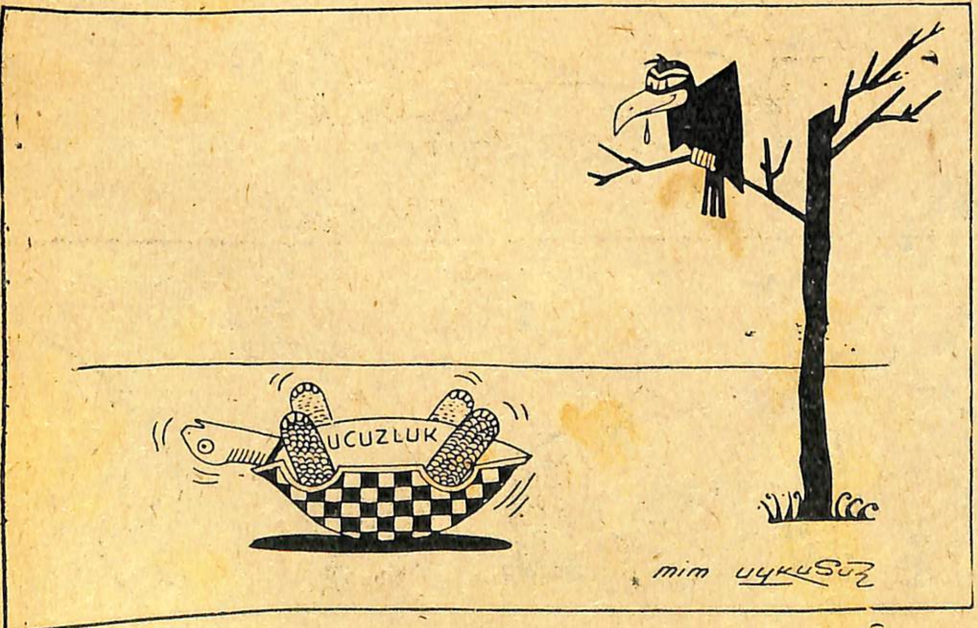

(UFAK BİR UKALÂLIK: BÜYÜK KAPLUMBAĞALAR SIRTÜSTÜ DÖNDÜKLERİ ZAMAN BİR DAHA YÜZÜSTÜ DÖNEMEZLER VE GÜNLERCE ÖYLE KALIP AÇLIKTAN ÖLÜRLER.)

SEÇME SÖZLER

Misafir umduğunu değil, bulduğunu yer.
Millî takım

Kale kaleye karşı
Turgay

Her çalımın bir golü vardır.
Lefter

Ver Leftere, yaz deftere.
İsfendiyar

Bilmiyorum bana ne oldu?
Macar kalecisi

Neticeden memnunuz.
3 - 1

Top galeye giriyor.
Goool.

Bütün dünya sizden bahsediyor.
Efkârı umumiye

Top ne çabuk geçti ağlar arasından.
Metin

Allahını seven tutmasın.
Puşkaş

Her şeyi olduğu gibi kabul edin.
Olur.

Seni o kadar aradım ki.
Sevgilin

İstikbal bizimdir.
Karşılama töreni.

Ser ver sır verme.
Sırrı.

Nihayet kendimi tanıttım

Sayın Samet Ağaoğlu'nun ikinci mi, yoksa üçüncü Bakanlığı sırasında mı, bir de İşletme Bakanı, pardon, İşletme Vekilliği vardır. İşte bu İşletmeler Vekilliği sırasında sayın Samet Ağaoğlu halk arasında dolaşıp, kendisi için söylenenleri duymak düşünülenleri öğrenmek istemişti. Fakat halkın kendisini tanımaması lâzımdı. Bunun için de makiyaj yaptı, kıyafetini değiştirdi. Fakat şahsı nev'-ine mahsus (!) bir yüzü vardı ki, ne yaparsa yapsın, Sanayi Odasından sicilli bir alâmet-i farika gibi hemen kendisini beli ediyordu. Bir türlü muvaffak olamıyan makyaj ustası:

— Zatıâlinizi tanımamanın imkânı yok. Yüzünüz çok fotojenik olduğundan makiyaja gelmiyor, dedi. Siz nereye gitseniz «bir yutkunmadan sonra» hemen belli olursunuz.

— Peki ne yapalım?

— Bir tek çaresi var. Yüzünüzü, başınızı, bir kaza geçirmiş gibi sargı bezleriyle saralım.

Bu iyi bir buluştu. Sayın Samet Ağaoğlu'nun başı, yüzü, hatta bir kolu sargı bezleriyle sarıldı. İstikametini tayin edebilmesi için, yalnız tek gözü meydanda kalmıştı. Bakan, artık tanınmıyacağından emin olduktan sonra İstanbula gelmek için trene bindi. Bindiği kompartıman kızlı erkekli, neşeli gençlerle dolu idi. Sayın Samet Ağaoğlu, çiklet nesli gençlerin arasına sıkıştı. Gençlerden birisi, yeni gelen sargılar içindeki, adamı arkadaşlarına göstererek,

— İşletelim! dedi.

Bir delikanlı, bu muzip kıza,

— Bırakın, işletmeyin! Samet Ağaoğlu, gençleri dedi.

«İşletelim, işletmeyelim» diye tartışmaya başladılar. kendi İşletmeler Bakanlığının memurlarından sanarak memnun oldu. Memurları, kendisi için neler düşünüyorlardı kim bilir...

Şakacı kızlardan biri,

— Beyefendi, sizi bir yerden gözüm ısırıyor, dedi.

Galiba tanımışlardı. Cevap vermesine vakit kalmadan başka bir genç:

— Baksana, dedi, bey... canlı sargı bezi reklamcılığı yapıyor. Eczanelerde görmüşsündür her halde...

Biri de,

— İşletin bakalım!..

dedi. Genç kız, Vekile biraz daha sokuldu:

— Beşiktaşta mı oynuyorsunuz?

diye sordu.

— Ben oynamam...

— Öyleyse hakemsiniz...

— Hayır...

— O halde suratınız neden bu hâle geldi?

Kompartımanı dolduran gençler kahkaha ile gülüyor:

— Amma da işletiyor!

diye genç kızı takdir ediyorlardı.

— Muhakkak pazar günkü maça bilet alırken bu hâle geldiniz...

— Maça gitmeğe vaktim yok.

— Anlaşıldı, ya otobüse bindiniz, yahut evde küçük bir tartışma yaptınız.

Sayın Samet Ağaoğlu, nerdeyse sargıları söküp gençleri korkutacaktı. Artık sabrı tükeniyordu. İnsaflı bir genç:

— Boş ver bayım, dedi, sizi işletiyorlar...

Artık Samet Ağaoğlu kendisini tanıtmalı idi. Bu gence:

— Samet Ağaoğlu'nu tanırsınız değil mi?

diye sordu.

— Hangi takımda oynuyor?

Genç kız.

— Kim bu?

diye sordu.

— Tanımanız lâzım.

— Alaturka okuyorsa tanımam.

Bir delikanlı:

— Şey mi yoksa, dedi, yerli film artisti mi?

Genç kız:

Ağaoğlu:

— Mutlaka tanımanız lâzım! diye tekrarladı.

Genç kız sinirlendi:

— Futbolcu değil, güreşçi değil, artist değil, şarkıcı değil...

Nerden bilelim biz?

— Hikâyeler yazar...

— Pitigrilli'den başkasını okumam, bir de Mayk Ömer'i okuyorum.

İnsaflı delikanlı:

— Artık yeter, işletmeyin!.. dedi.

Samet Ağaoğlu, gençlere:

— Siz işletmeci misiniz?

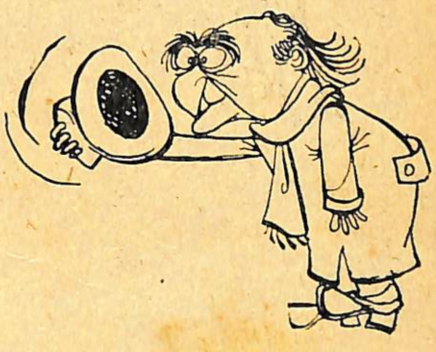

diye sordu.

Bir delikanlı:

— Evet, dedi, işletme mühendisiyiz, staj yapıyoruz.

Artık kendisini tanıtmanın zamanı gelmişti. Karşılarında birdenbire Bakanı görünce genç memurlar kim bilir nasıl korkacaklardı?...

Ağaoğlu ayağa kalktı. Birden sargıları yüzünden sıyırıp,

— Tanıdınız mı şimdi?

diye bağırdı.

Gençler korkudan kompartımanı boşaltıverdiler. Sayın Samet Ağaoğlu koltuğa yan geldi:

— Nihayet kendimi tanıttım, dedi, insan bazı da kendisini tanıtmalı...

STEPNE

NEDİR?

1	mebus yalnızken	Müstakildir.
2	» yanyana iken	Müstenkiftir.
3	» » »	Muhaliftir.
4	» » »	Kurucudur.
5 ilâ 18	» » »	Yaylacıdır
19 » 33	» » »	Çetedir.
34 » 541	» » »	Muvafıktır

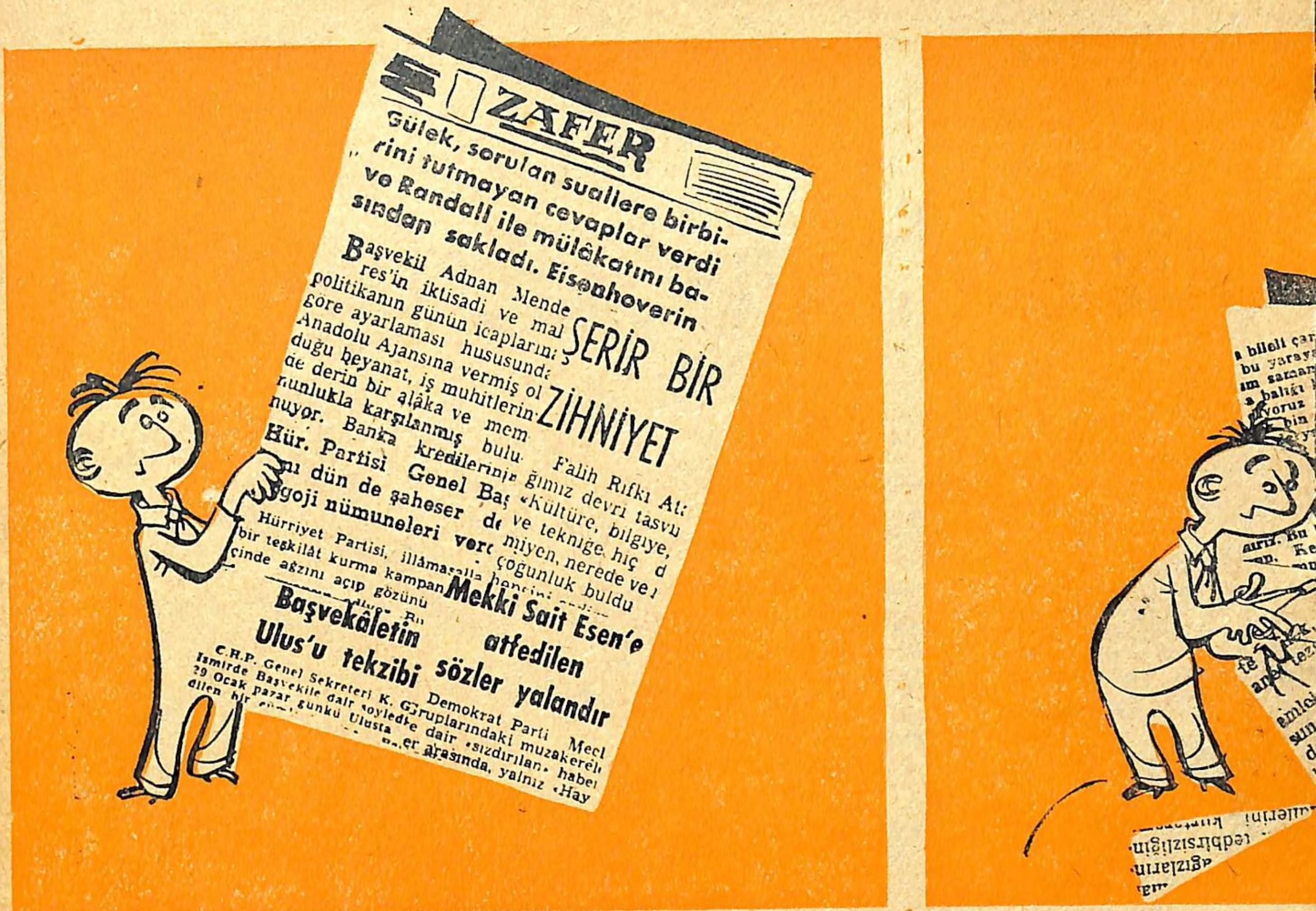

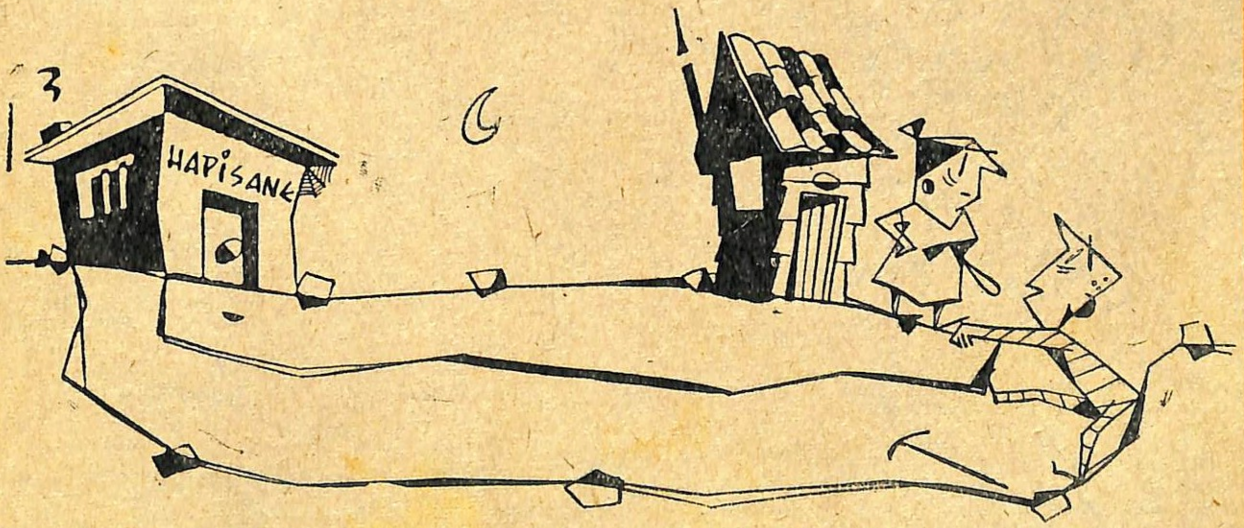

KARISI — GECENİN BU SAATİNDE GENE NERELERDEN GELİYORSUN HERİF!..

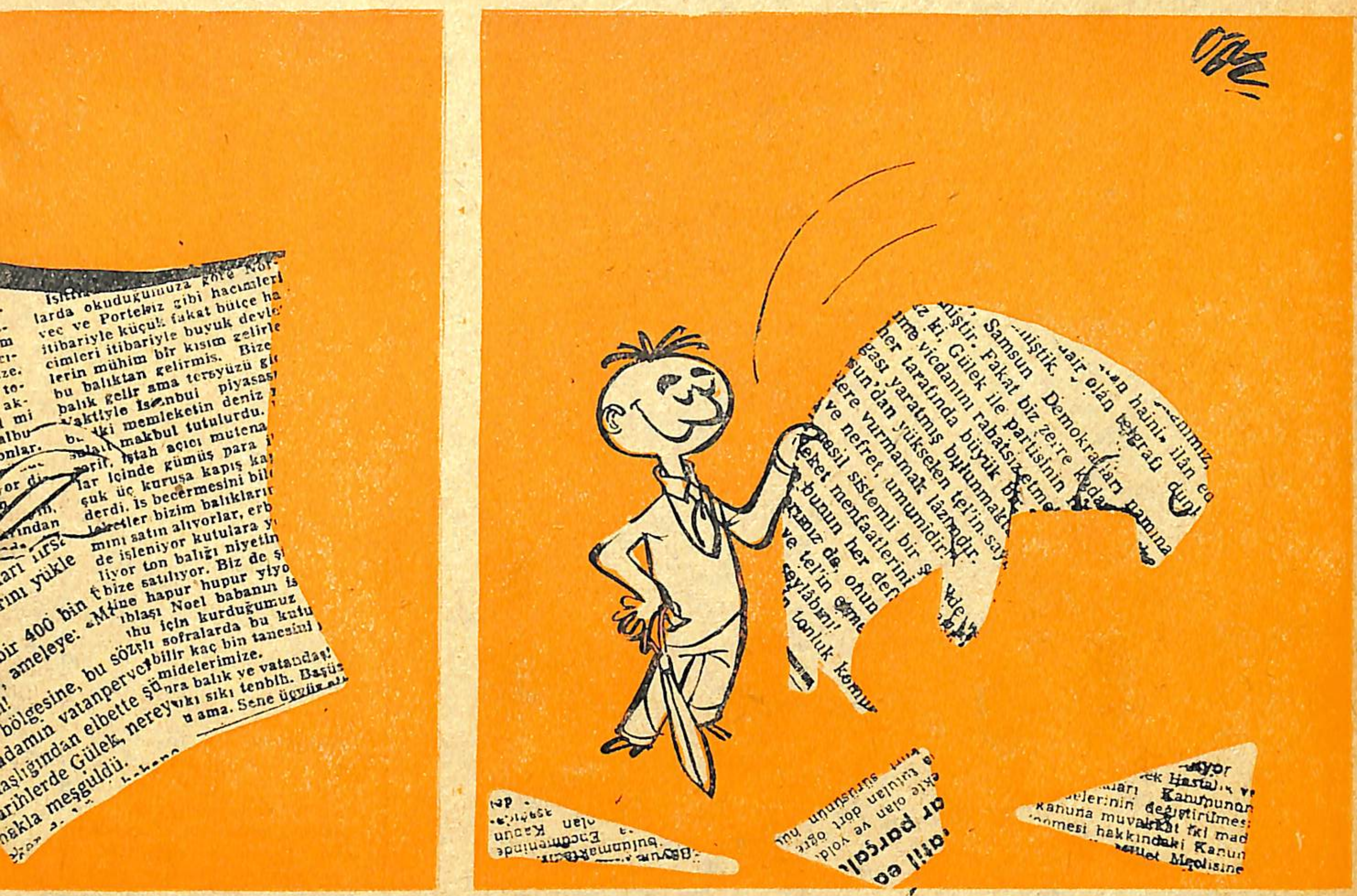

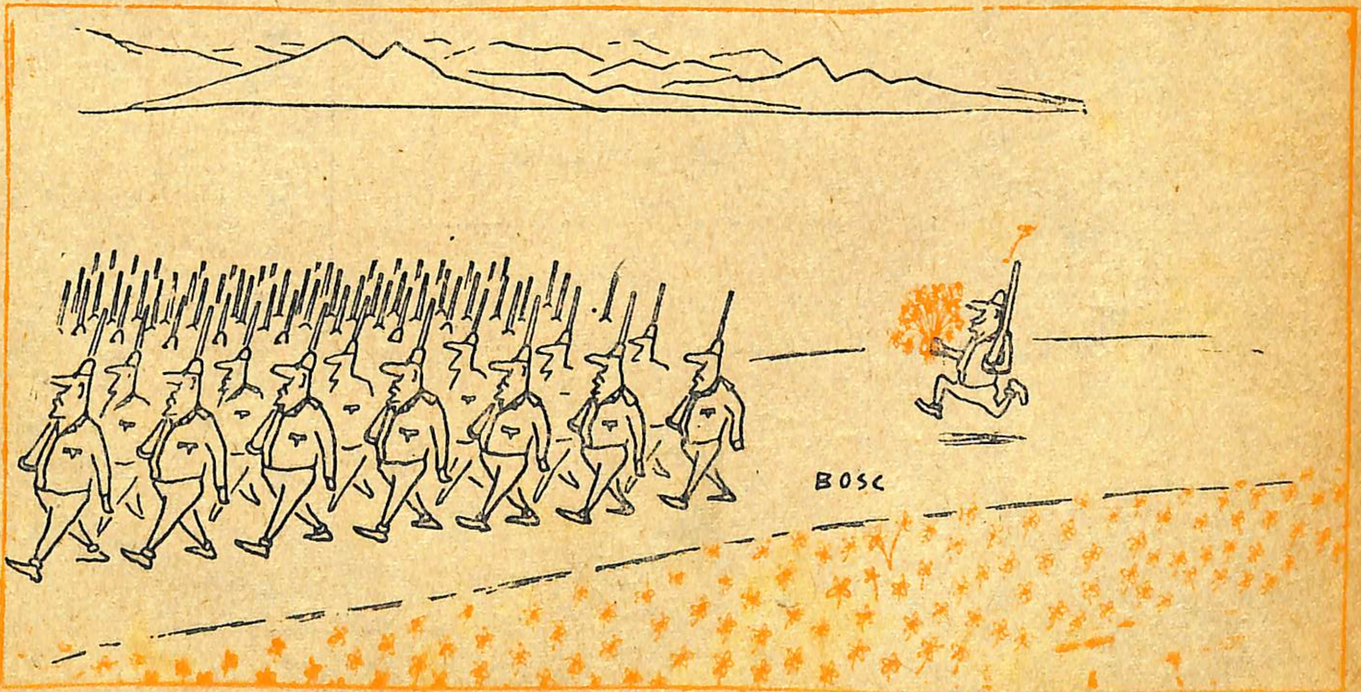

YAZISIZ «Paris Match»

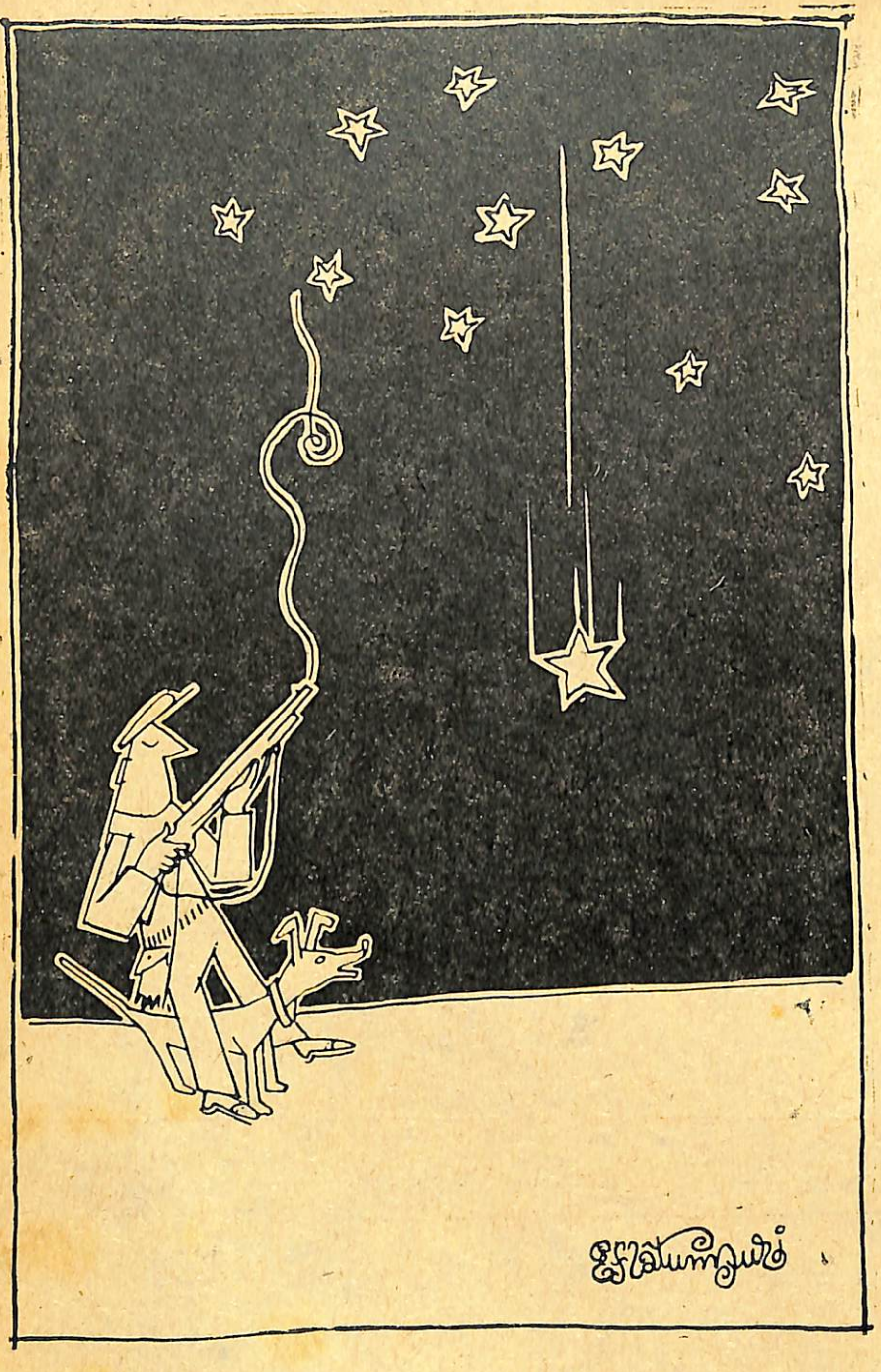

YAZISIZ

BİR AMERİKAN FIKRASI

Adamın biri bir meyhaneye girer ve tezgâha yanaşır. Tezgâhtara:

— Ver iki kadeh viski, der.

Tezgâhtar iki kadeh viskiyi verir ve viskileri ne yapacak diye merakla müşteriye bakar. Adam iki kadeh viskiden birini alır içer ve öteki kadehi ceketinin mendil cebine döker.

Adam tekrar: — Ver iki kadeh viski, der.

Tezgâhtar viskileri verir ve acaip müşteri aynı şekilde birini içer ötekini mendil cebine boşaltır.

Adam gene iki kadeh viski isteyince tezgâhtar:

— Kardeşim, der, hadi anladık, viskilerin birini içiyorsun ama ötekini cebine döküp niçin israf ediyorsun.

— Sen karışma, der adam.

— Karışma olur mu, sen zilzurna sarhoşsun galiba. Sana içki veremem ben.

— Fazla dır-dır etme de, ver viskileri. Yoksa suratına bir yumruk atarsam görürsün gününü.

Tam o esnada mendil cebinden bir fındık faresi başını çıkarıp konuşur:

— Hadi ver viskileri, yoksa ben de kedine bir tekme atarsam görür gününü!

OSCAR WİLDE DİYOR Kİ:

SEVGİ

— Herkes sevdiği şeyi öldürür ve bunu başka türlü yapar: Kimi sert bir bakışla, kimi alaycı bir kelimeyle; korkak, bir öpücükle, cesur ise bir kılınçla.

EDEBİYAT

— Edebiyat hayatı kopya etmez, sadece maksadına göre onu yoğurur.

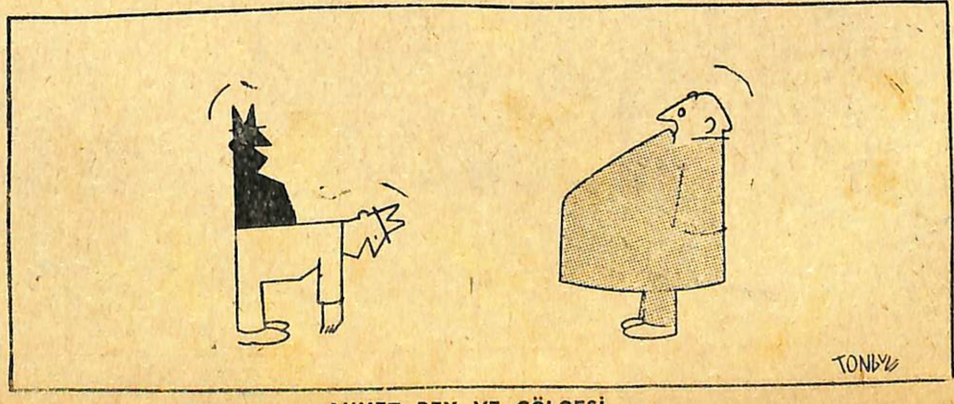

AHMET BEY VE GÖLGESİ

AÇILIŞLAR SAÇILIŞLAR

Yazan: Bebebebendeniz

Bu mavi gök kubbenin altında... diye söze başlasam büyük lâflar edeceğim sanırsınız. Halbuki ben size Yeni Tiyatro'dan bahsedeceğim: salonun tavanı, bütün yıldızlariyle mavi bir gök kubbe biçimindeydi. yalnız, yıldızların hepsi bu kubbeye sığamayınca, soluğu salona dökülmekte almışlardı: öyle güzel davetli bayanlar vardı ki... Hem de öyle hayvan postları, pardon, öyle nadide, az bulunur, seçkin hayvan kürkleri altındaydılar ki... Piyes başlamadan, birdenbire sahnede bir adam göründü. Tabancalarını çekerek:

— Kıpırdamayın... diye bağırdı ve hikâyelerde olduğu gibi hemen arkasından yapıştırdı:

— Kıpırdamayın. Herkes sırtındakinin faturasını, menşe şahadetnâmesini, gümrük resminin ödendiğine dair vesikasını çıkarsın...

Davetliler arasında heyecandan ve korkudan sözün yalnız bu kısmını anlıya bilen şık sosyete hanımlarından bir kısmı çarçabuk vesikalarını çıkardılar ama, bunların her türlü gümrük resmiyle ilgisi yoktu. Zaten o nadide kürklerin nasıl edinildiğini gösteren herhangi bir vesika çıkarılamayınca çoğunun az daha yüreğine iniyordu. hepsi bayılıp yerlere serildiler.

Böyle saçma şey olur mu tiyatroda diyeceksiniz. Zaten olmadı ki... Lâzın söylediği gibi, «meselâ tiduk...» Yâni olsaydı, diye temsil getirdik. Şükür ki olmadı. Yoksa kimlerin ipliği pazara çıkmazdı acaba, kimlerin!

Piyes başlıyacaktı ama, ön sıralar hâlâ boştu. Sebebini sordum: Şehir Meclisi üyelerine ayrılmış! Onların sanatın hangi şubeleriyle ilgilendikleri meçhul. Hepsi maşallah kültürlü zevattır ama, kimi oyuna gelemez, kimi aktörlüğe bayılır, lâkin seyrine dayanamaz. Hülâsa, gelmezler böyle açılışlara...

Nihayet piyes başladı: Rüya gibi... yok, o şarkıyı, «Rüya gibi, hülya gibi birşeydi o akşam» şarkısını hatırlatan tarafı var ama, adı Rüya gibi, eserin... Bestekârın biri, yükselebilmek için karısını basamak yapıyor. Merdiven basamağı gibi âdeta. Onu bir kibar, asil ve zengin kişiye bir geceliğine bırakıyor. Karısını bırakmıyor da, kasabanın diline düşmüş bir kadınını bir geceliğine eve alıyor karısıymış gibi ve o nüfuzlu zata takdim ediyor. Sonra onu da kıskanıyor ve nüfuzlu zatı evinden kovuyor ya, neyse (amma cesaret değil mi? Piyes ne de olsa)...

Hani Bektaşi dedesinin biri, çarşıdan yukarı çıkarken veledler kendisine takılmış durmuşlar. O da intikam almak için ardına dönmüş: «Ulan deyuslar...» diye narayı basmış. Ne oluyoruz diye her dükândan kafalar uzanınca da: «Vay canına,» demiş, «amma da çokmuşlar be...» Bugün Dede efendi Beyoğlu'na çıksa da şöyle bir nâra sallasa, acaba yine apartımandan başlar uzanır mı? «Rüya gibi» piyesinden uzanır gibime geliyor. Bu sebeple konuyu halk yadırgamadı pek. Ne de olsa işidilmiş şeyler... Bu gerçekçi eseri kim tercüme etmiş diye meraklandım. Bir de baktım Mahmut... Hangisi mi? Doğru... İlk akla gelen Bal Mahmut oluyor ama, o böyle eser tercüme etmez, nükte telif eder. Moralı ahfadından Mahmut Moralı derseniz, o da değil. Çünkü o çevirmez, oynar. Aktördür. Bazan da oynatır, hattâ... Esat Mahmut, Kara Mahmut, Dalgacı Mahmut... Hiçbiri değil. Şu soyadı kanunu gayet yerinde oldu doğrusu./ İlle hatırlıyabilene... Soyadını hatırlamadınız mi Sultan Mahmut'a kadar hepsini sayar, bir türlü meçhul şöhreti bulamazsınız... Bendeniz dedikoduya bayılırım ama, böyle, Devrim ocakları toplantısında bir delegenin vasıflandırdığı gibi, hatunların memelerine dua yazıp sonra yalayan hayvanatın ağzını sulandıracak, hazdan gözleri bayıltacak mevzuları efkârı umumiyeye yazılı olarak curnal etmekten hoşlanmam...

Bunun için, tiyatro komedilerini bir yana bırakıp, biraz da hayattaki komiklikleri seyredeyim diye kalktım, bir sergiye gittim: Mediha Akarsu'nun seramik sergisinin açılışına... Aman, sözüm yanlış anlaşılmasın. Bu su gibi akan bayanın eserleri komik değil. Sade açılışta gördüklerimden bazıları öyleydi. Bakın anlatayım: şu kırk yıllık çanak çömlek var ya? Şimdi onun adına seramik diyorlar. kibar düşüyor anlaşılan. Zam yok, ayarlama var; pahalılık yok, hayat seviyesinde yükselme var... hayat seviyesinde yükselme var... Onun gibi, çanak yok, seramik var... Ama, zevk sahibi hatunmuş doğrusu. Neler yapmamış, neler... Bir vazo görüyorsunuz. Yahut testi. Gerçekten de içine su koyup için. Su sızdırmaz. Sırlı küp. Tıpkı eski siyaset adamları, yeni D.P. kurucuları gibi... Ama elinize alınca bakıyorsunuz ki bu bir kadın vücududur. Öyle mücellâ, öyle katı olduktan başka uzuvları da tamam. Az kalsın:

— Modelleriniz arasında erkek vücudu yok muydu? diye soracaktım. İyi ki sormamışım. Meğer erkek vücudunun teşhiri ayıpmış da kadınınki meziyetmiş. Tevekkeli balolarda filân erkekler giyinip kadınlar soyunmazlar... Neyse, biz gelelim seramiklere... Sevgili bayan Akarsu'ya sordum:

— Neden hep çanak çömlek yapıyorsunuz?

— Adımdan... Yani ismimden ötürü buna merak sardım. Akarsu pek sinirime dokundu. Su akmayan kablar yapayım dedim. Seramiğe böyle başladım...

— İyi etmişsiniz. Bunlar ne?

— Şarap çanağı...

— Alan oluyor mu?

— Vallaha belki lâzım olur diye bazı siyaset adamları alıyorlar...

— Ya bunlar?

— Bira bardağı...

— Seksen liraya ha? Siz bunu neden yapıyorsunuz?

— Çamurdan.

— Ha... O başka. İstanbul'un taşı, toprağı altın değerinde olduğuna göre, tabii fiyatı da böyle olacak... Hepsi yerli değil mi?

Mediha Akarsu kalabalık salonu gösterdi:

— Burada gördüklerinizin hepsi yerli malıdır...

Fena değildi bazı parçalar. Hele bir vizon kürklü, sarı saçlı vardı ki, bittim.

— Bu kim? diye sordum.

— O sekiz yüz liradır...

— Ne biliyorsunuz?

— Benim eserim de ondan...

— Kuzum siz neden bahsediyorsunuz?

— Şu seramik masayı sormadınız mı?

— Hayır o masa başında oturan panoramik bayanı sordum...

— Ha o mu? Vallahi tanımıyorum. Ama elbet bir bilene rastlarız.

— Acaip...

— Bunda hiçbir acaiplik yok efendim. Böyle açılış törenlerine gelenlerin çoğunu, davet sahibi tanımaz bile. Eş dost, birbirlerine böyle törenlerde tesadüf etiklerinden, kabul günü yapmaktansa her hafta bir açılışa gitmeği daha uygun bulurlar...

Sevimli bayan Akarsu'ya verdiği izahatan dolayı teşekkür ettim. Deftere baktım: o gün başka hiçbir açılış töreni yoktu. Aksi gibi Fikret Adil'i, Cemal Tollu'yu bizim Ayfer'i ve daha bir iki ismi lâzım değil hanımefendileri pek göreceğim gelmişti. Neylersiniz? Sabretmekten başka çare yoktu. Bendeniz, elâlemin kahkahaları arasında yavaşça sırra kadem basmayı münasip buldum.

ENSE GÜZELLİĞİ ERKEK GÜZELLİĞİNİN İLK ŞARTIYMIŞ (GAZETELER)

KADIN — AH NE YAKIŞIKLI ADAM...

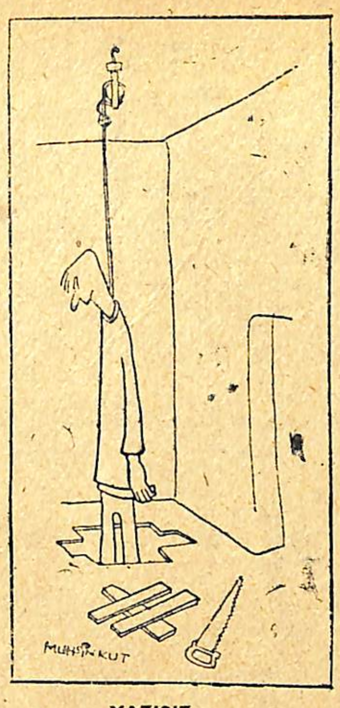

YAZISIZ

YAZISIZ

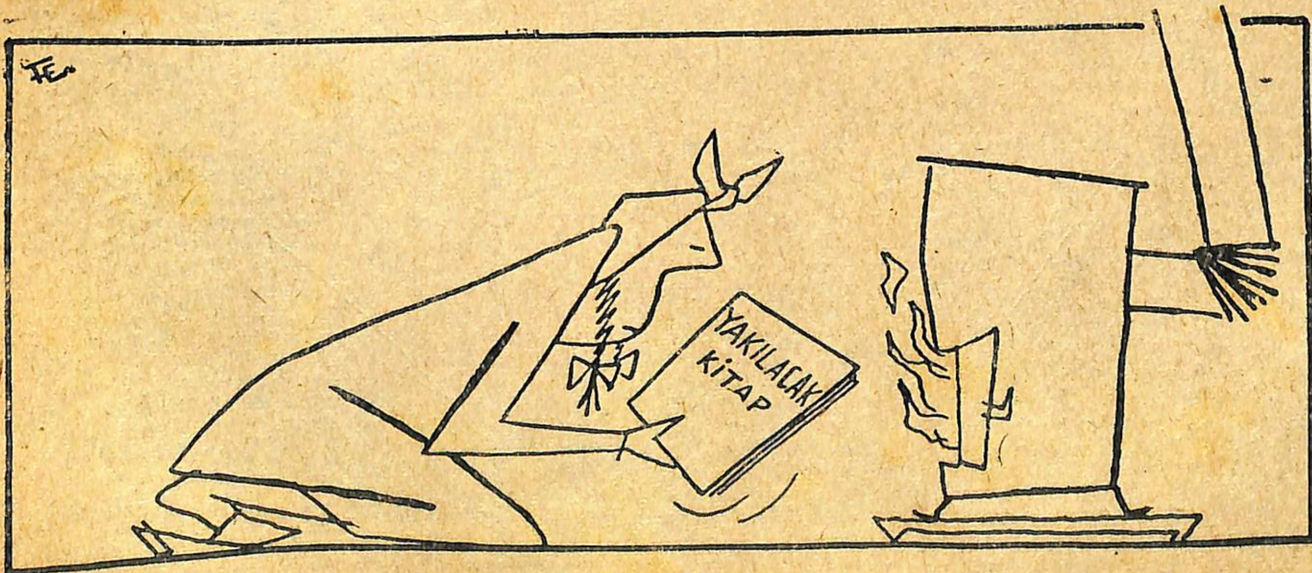

OKURKEN

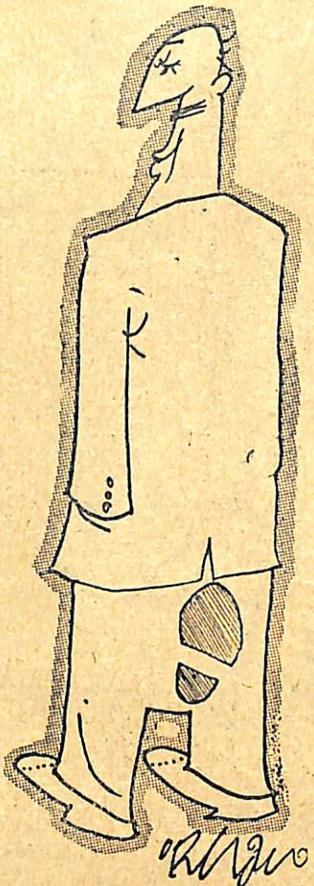

BONSERVİS

ADNAN VELİ'DEN MEKTUPLAR

İNCE DUYGULAR

Çok saygı deger ve muhterem Bay Feridun,

Size bu mektubumu ne derin hislerle ve ne ince heyecanlarla yazdığımı imkânı yok düşünemeyeceğinize yüzde yüz emin bir durumdayım. Geçen gün size Ağacami durağından binmiştim. Türbeye gidiyordum. 16794 plâka sayılı Şevroleniz İstiklâl caddesinden kız gibi kayıyordu. Radyoyu açmıştınız da Perihan'ı dinliyordunuz. «Âheste çek kürekleri mehtap uyanmasın» şarkısını dinlerken, pamuk gibi ellerinizle direksiyona sarılmıştınız da, hafif hafif tempo tutmakta idiniz. Sizin, direkesiyona sarılmış kollarınızın bir gün de benim boyuma dolanacağını düşünmekle, saadetimin sarhoşluğundan âdeta bir mecnun haline dönmekte idim. İşte o zamanki asîl heyecanımı size bir türlü anlatamayacağım.

Şişhane'den inerken önümüze ihtiyar bir adam çıktığı zaman, siz hidroliğe köküne kadar bastıktan sonra camı açmıştınız da «Heeey, Ahret takunyası... Belediye mezarlık tarifesine zam yaptı. Gebereceksen haber ver de, tenzilât yaptıralım» diye seslenmiştiniz. Sizin o cesaretinizi, o mertliğinizi bir türlü unutamıyorum. Arslan gibi kükreyen sesiniz, kulaklarımın içinde ve vicdanımın derinliklerinde hâlâ çın çın ötmekte ve bana tatlı saatler yaşatmaktadır.

O gün, başka bir hâdise vakası daha olmuştu ki, o da beni son derece müteessir bir duruma düşürmüştü. Tam, Adliyenin önünden geçerken, bir Çarşıkapı yolcusunu kaşla göz arasında arabaya alırken, oradaki çenesi basık, kamburumsu trafik polisi sizi görünce hemen düdüğü çalıp ehliyetinizi talep edince, siz de büyük bir sükûnetle vermiş idiniz. Ah Allahım, o zaman yüreğimin nasıl cızzz ettiğini, dünyalar yıkılsa size gene anlatamam.

Nasıl oldu da o ihtiyara o kadar erkekçe haddini bildiren bir delikanlı, trafik polisinin önünde öyle mazlum bir hal alır diye düşündüm durdum. Sonradan anladım ki, sizin terbiyeniz, başka türlü hareket etmenize katiyen müsait değildir ve bu yüzden terbiyenizi de çok beğendiğimi saygı ile arzederim.

Sonra beni Türbede indirmiştiniz. Ben sizin avucunuza elli kuruş bıraktığım zaman, «Bayan, 25 daha ver bakalım» demenizi de unutamıyorum. Ah, mümkün olsaydı, 25 kuruş değil, 25 lira bile vermeyi isterdim ama, hem 25 lira verdiğim için nazarı dikatinizi celbedebilirdi, hem de üzerimde bozuk yoktu.

Çok sevgili ve kıymetli Bay Feridun,

Size mâneven ve madden çok bağlı bir insan olduğumu, herhalde zeki kalbiniz anlamış olacaktır. Sizi ne kadar fazla sevdiğimi, Koska, Koca Ragıp caddesi 17 numarada oturan Sabahat hanımın ortanca kızı Süheylâ ile, Fatih Mlta çarşısı Yedi Emirler sokağında 142 numarada oturan ve İstikamet Trikotaj Atölyesine çorap başı ören Nuran'dan da, esaslıca sorup öğrenebilirsiniz. Hattâ Nuran'ın demesine göre ben sizin yedek parçanız sayılacak kadar size bağlı olduğumu söylemektedirler.

Bay Feridun... Duyduğuma göre, sizin arabanın arka lâstiklerinden biri iyicene çürümüş. Lâstiksiz kalmaktan katiyen korkmayınız. Benim halamın kayınbiraderinin büyük oğlu, Demokrat Parti Vezneciler ocağının başkan yardımcısı Çilli Süreyya'nın dayızadesiyle bacanak sayıldıkları için, her yerde sözü çok geçmektedir. Onun kartvizitinden bir tane uydurarak size gönderiyorum. Bu kartla hemen Valiye müracaat ederek istediğiniz kadar lâstik alabilirsiniz. Valinin «Elimizde lâstik kalmadı» demeye cesareti olmasın diye, kartın üstündeki D. P. harflerinin altını mahsus kırmızı kalemle çizmiş bulunuyorum.

Size gelecek hafta bir mektup daha yazarak içimdeki derin hislerden daha çok bahsedeceğim ve sonunda da bir talepte bulunacağım.

Bâki bin vapur dolusu sevgilerimi takdim ederim sayın Feridun Bey...

D. P. NİN ÇEVİRMEYİ TASARLADIĞI FİLMİN YILDIZLARI...

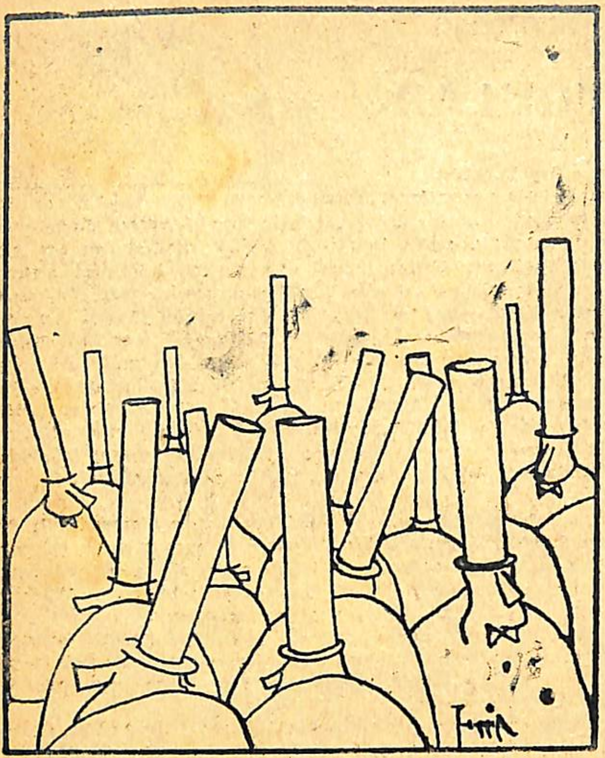

AZ ZAMANDA SAYISIZ BACA YÜKSELDİ (GAZETELER)

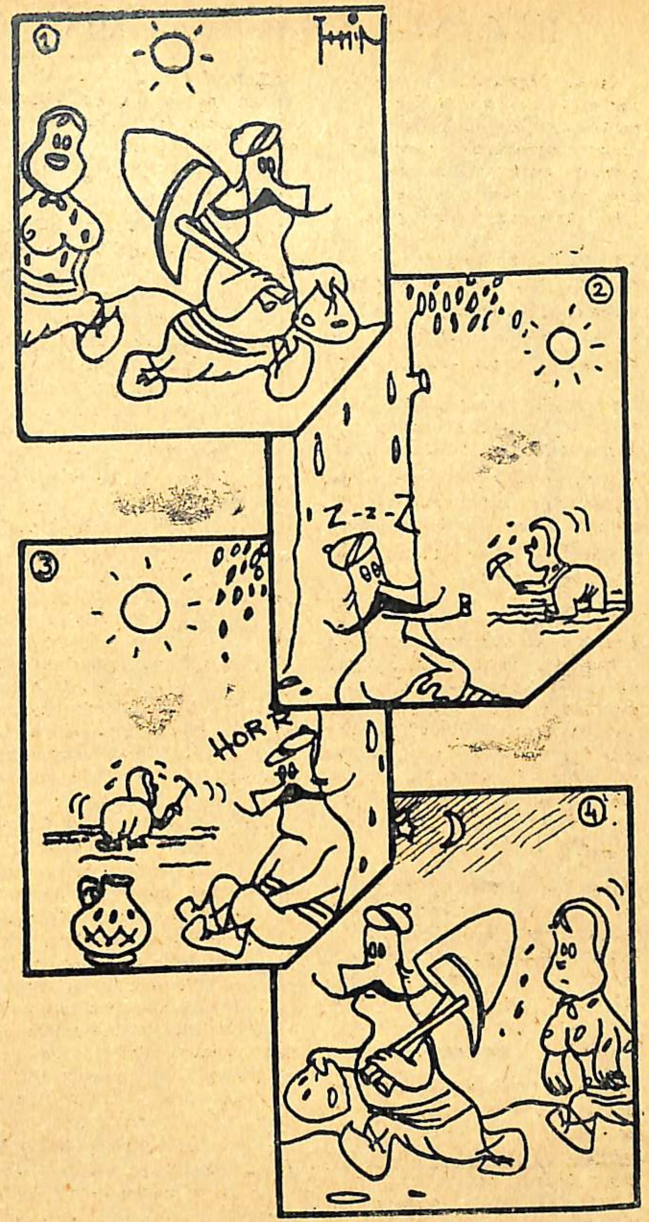

«HAYAT YÜKÜ ERKEĞİN OMUZUNDADIR...»

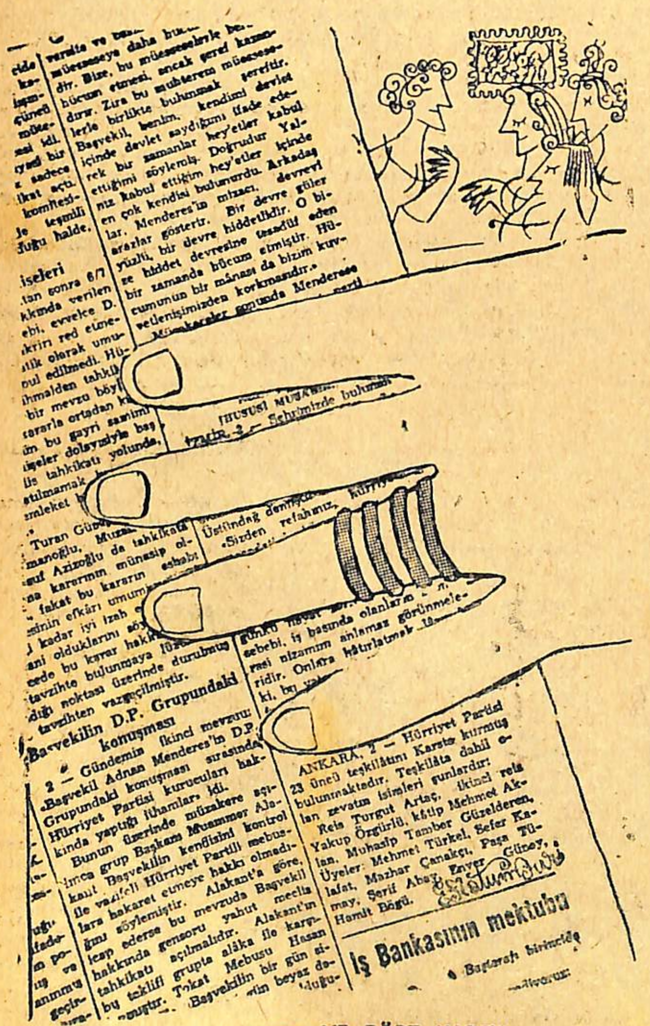

HACIBABA VE DÖRT KARISI

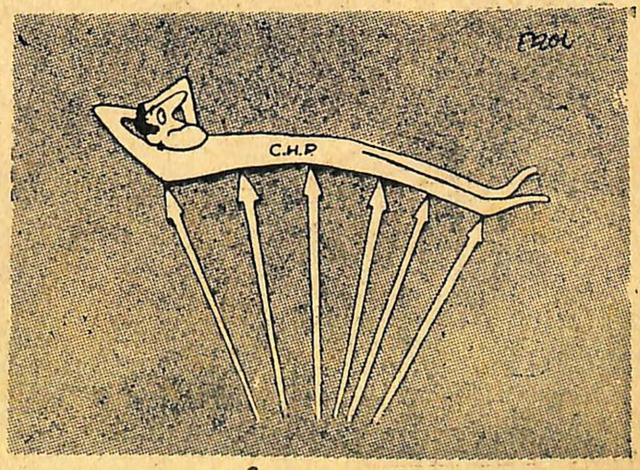

YAZISIZ

İZAHLI KARİKATÜR

«İzahlı Karikatür» adından yanlış anlam çıkarılmasın. Bir karikatürü bir anlamıyana izah etmek, Aynştayn nazariyesini mektep medrese görmemiş birine anlatmaktan zordur.

Bir karikatür kolay kolay izah edilemez. Fakat karikatür sanatı, tarifi, tarihi, şartları, meseleleri üzerinde pekalâ neticelere varılıp toptan bir izahın zemini hazırlanabilir.

Rahmetli Cemal Nadir Karikatürün mektebi olamıyacağı kanaatinde idi. Biz aksini düşünüyoruz. Madem ki karikatür bir sanattır; diğer sanatlar gibi bir takım kuralları vardır. Bu kurallar tetkik konusu olabilir. Öğretilebilir.

Karikatür zamanımızda en kudretli sanatlardan olmuştur. Yirminci asrın tam yarısında gazetelerin ön sayfaların - dan mecmua kapaklarına, afişlere, sinemaya, kitaplara, her çeşit propaganda ve reklâm vasıtasına el atmış hiç bir sanat koluna nasip olmayan sürat ve kuvvetle dünyayı sarmıştır.

Bu ilerlemede tekniğin payı büyüktür. Gramofonla radyonun icadı nasıl musikinin büyük insan kütlelerine yayılmasını temin etmişse baskı tekniği ve gazeteciliğin ilerlemesi karikatürün gelişmesine yaramıştır.

Bugün resim sanatında renk ustalarının eserlerini müze salonlarında sayılı kimseler seyrediyor, henüz bu şaheserleri kâğıt üzerine tam olarak aktarabilmiş değiliz. Karikatürün kıymetinden bir şey kaybetmeden milyonlarca çoğaltılabilmesi büyük avantaj olmuştur.

Karikatür artık devlet adamlarının korktuğu bir silâh, iş sahasında reklâm unsuru, gazeteciliğin önemli bir çeşidi, siyasî partilerin propaganda aracı, halkın da sevgilisidir.

1956 naylon ve atom devrinin insanı sabah uyanır uyanmaz gazetesinin karikatürünü karısının gülümseyişine tercih ediyor. E. Herriot'ya nasıl hak vermezsiniz:

«Karikatür, demiş, resim sanatının müstehzi bir tebessümüdür.»

⁂

Memleketimizde karikatür sanatı üzerine yazılmış yazılar yok denecek kadar azdır. Bilhassa Cemal Nadir'in hususi görüşlerini taşıyan bir iki yazısıyla Cemal Nadir'in ölümü üzerine çırpıştırılmış bir kaç fıkrayı bir yana itersek 950 senesine kadar karikatür sanat üzerinde düşünen bir yazar ve ya kendi sanatı üzerinde tetkiklerde bulunan bir karika - türist göremiyoruz.

İlk defa 950 senesinde Turhan Selçuk Yeni İstanbul gazetesinde ve sanat dergilerinde yazdığı makalelerle kendi sanatı üzerine şuurla eğilmiş bulunuyor.

Yabancı dillerde yazılmış tetkiklere de pek az tesadüf edilmektedir. Henri Avelot'nun «Traité Pratique de La Caricature et du Dessin Humoristique» isimli tetkiki en derli topluları olmasına rağmen tatmin edici olmaktan uzaktır.

İzahlı karikatür sütunu bir yanda Dünya ve memleket mizahına dair bilgiler vermeğe çalışırken bir yanda deneme - lere yer verecek çeşitli meseleleri tartışacaktır. Bu elâstiki hudutlar içinde okuyucularımıza ve genç sanatçılara daha faydalı olacağımızı düşünüyoruz.

⁂

«Karikatür» kelimesi türkçede başka anlamda kullanılmaktadır.

Bizler «Karikatür» dediğimiz zaman bir çok çeşitleri içine alan bir sanat kolunu genel olarak ifade etmiş bulunuyoruz. Batıda ise bu anlamda «Dessin humoristique» tabiri kullanılmaktadır.

Burada söze Turhan'ın Yeni İstanbul Gazetesinde çıkmış bir makalesiyle devam edelim:

«Karikatürün ne olduğunu anlayabilmek için, ta gerilere, karikatürün menşeine kadar uzanmak, tarihî gelişimini takip etmek gerektir. Kelimenin aslı İtalyanca hücum etmek anlamında olan «Caricare»den geliyor.

Karikatür başlangıç devirlerinde bir nevi portre sanatı halinde idi, öyle bir portre ki modelin bütün fizikî kusurları adese ile büyültülerek acaip ve gülünç bir hale konulurdu. Yani «Portrait - charge» dediğimiz iş azami kuvvetiyle yapılırdı. «Modele karşı yapılacak hücumu tâbir caizse biraz «K bece» diye tavsif etmek ge kir; zira insanların yaradı daki kusurlarile kimsenin a etmeğe hakkı yoktur.

Eğer karikatür bu, boy kalsaydı ne güzel sanatlar rasına dahil olurdu ne dünya ölçüsündeki bugün kıymetini kazanırdı. Berel versin, bazı üstad sanatkâr elinde tekâmül ederek h muhtevasını hem de ismini ğiştirdi, genişledi, kuvvetle ve yukarda bahsettiğimiz sa onun sadece bir kolu oldu. gün bütün dünyanın «Des humoristique» adıyla tanıd bu güzelim sanatın hikây böyle başlar.»

SAVİGNAC

Spor dilinde kullanılan bir tabirle Savignac'ın milletler arası bir klâsı vardır. Büyük sanatçıların beynelmilel diliyle konuşur.

Savignac aslında afişördür. İki afiş arasında zevki için karikatür çizer.

Yukarıdaki örnek Savignac'ın Siyah - Beyaz'ı ne kadar kuvvet ve mükemmeliyetle kullandığının en güzel örneğidir. Flüt çalan çift yıldızlarla dolu bir semada, ayaklar yerde...

Romantizmin ve realizmin bir anda bundan güzel mizahı yapılamazdı.

Savignac'ta fikri sadeleştirme dehası vardır.

CEMAL NADİR

Geçen hafta Cemal Nadir'in ölüm yıldönümü idi. Eğer bu sayfa bir kazaya uğrayıp gecikmese idi geçen hafta bütün Türk basını ile birlikte dolmuş'ta bu sanatkâr mizahçıyı anmak vazifesini yerine getirebilecekti.

Cemal Nadir Türk mizahının yükselişinde bir büyük merhaledir. «Öleli dokuz yıl oluyor, karikatür sanatına yurdumuzda gerçek bir sanat onuru kazandıran ilk insan o olmuştu. Çizginin yumuşaklığına alayın tatlı - sertliğini, inceliğini katıp gözle kafanın ortak çalışmasıyla, biçimden düşünceye uzanan yolun en kestirmesini de yine o bulmuştu. (1)»

Genç karikatürcüler rahmetli Cemal Nadir'e çok şey borçludurlar.

(1) Yücel, sayı 4 Ali Candan

MÜFETTİŞ

TURHAN SELÇUK
BÜLENT ORAN

47 — Vali şehirdeki yolsuzlukları Klestakovdan gizlemeğe çabalarken, öbür yanda da, sevgili karıcığı kendine mahsus hazırlıklarını tamamlıyordu. Pratik bir kadındı. Müfettişlerin, umumî helâların temizliğinden ziyade güzel hatunlarla ilgilendiklerini bildiğinden kızının süslenmesine yardım ediyordu. Kızı Maria, en aşağı bin teftişte babasını temize çıkaracak güzellikte bir tâzeydi.

48 — Maria, sosyal hayatta bir çok teftişler atlatmış, anasının tecrübesine dayanarak çamaşır dolabının başına geçti ve emirlere uyarak giyinmeğe başladı. Annesi «Sizin gibi zamane kızlarına kalsaydık baban şimdiye kadar yüz kere valilikten sepetlenirdi. Sana kaç defa, çamaşırda dantel yemekteki tuz kadar lüzumludur demedim miydi? Onu bırak da dantelli kilodunu giy.» dedi.

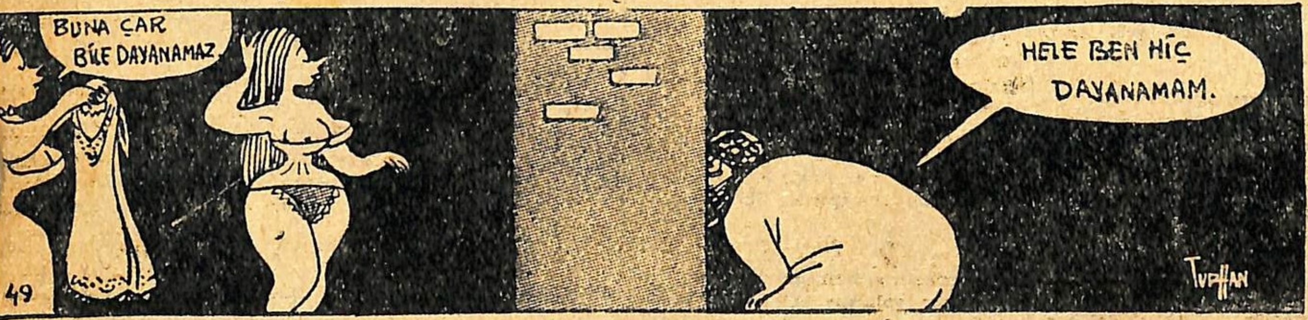

49 — Heyet, Klestakovu kafeslemeğe çalışırken, Klestakov da uşağı Osip'i biraz malûmat toplasın diye Valinin evine yollamıştı. Osip, geçimini uşaklıktan önce hırsızlık mesleğiyle kazandığından evlere gizlice girmesini bilen efendi bir insandı. Üst katta, gözlerini soyunan kadınların odasındaki kapı deliğine dayayıp vazifesini tamamladıktan sonra, topladığı malûmatın yanına bir iki parça da gümüş eşya ekleyerek aşağıya indi.

50 — Osip'in burnu, iradesinden daha kuvvetli çıkarak onu, nefis yemek kokularının geldiği mutfağa sürükledi. Valinin karısı, müfettişlerin en zayıf noktalarından birinin de mideleri olduğunu bildiğinden büyük bir ziyafet hazırlamaktaydı. Ahçıbaşı, yamaklarına, «Bu salçadan tadıp da şehri güllük gülistanlık görmeyecek müfettiş yoktur yeryüzünde. Ama bana kalsa, en kestirme yol salganın yerine birazıcık zehir koymaktır.» dedi. (Devamı var)

SAYIN MİLLETVEKİLİ MAŞU

Yazan: Andre Dal

FRANSANIN KANI, MECLİSİN DEHLİZLERİNDEN AKIP BOŞANIR

bu! Öbürlerinin hepsi birer ad takınmış. Şimdilik bir sosyalist - radikal, bir sosyalist, bir liberal var. Yakında bir de kralcının ortaya çıkacağını tahmin ediyorum. Siz, Millî olarak ortaya çıkacaksınız. Öbürlerini yere sermek işden bile değil. Millî aday! Afişleri ısmarladım. Amerikan vari bir propaganda yapıyorum; duvar ilânlarında kocaman bir resminiz olacak. Güzel değil mi? Amman kaydecek vaktimiz yok. Doğru kahveye gidelim.

Lömal, her işlerini kahvede gören, orada evlenen, orada boşanan, orada yaşıyan ve bazan orada ölen, insanlardan biri idi.

Kıçını sandalyeye kor komaz,

— Oğlum bir kahve getir! diye bağırdı. Daha on beş gün, kahveren başka bir şey içmem. Bu hınzır kâfir, insanın zihnine küşayiş, gönlüne ferahlık verir. Durmadan dinlenmeden kahve içerek giriştiğim her seçim savaşından zaferle çıktım. Bir defasında Yukarı - Savvada şarap içmek zorunda kaldım; işi yüzüme gözüme bulaştırdım, rezil bednam oldum. Şimdi, gelelim Ma nahnü fihimize: Durumu olduğu gibi anlamanız için bir takım grafikler hazırladım. Kırmızı kalemle gösterilmiş olanlar sosyalist Granjanındır; yeşil kalem radıkalin, mavisi sizindir.

Bunları söylerken masanın üzerine durulmuş kocamann bir harita kâğıdı açtı. Sanki, yirmi beş yıldır hasta olan bir biçarenin günün üç vaktinde alınan ateşlerini gösterirmiş gibi, muhtelif renklerde inden, çıkan, düz giden, birbirini ortasından kesen bir sürü hat, bir yığın kasaba ve köy ismini bundan evvelki seçimlerde alınan neticeleri ifade eden rakamlar dizili idi. Fakat, bu arap saçının içinden dünyanın en büyük istatistik âlimlerinin de çıkamıyacağı muhakkakktı.

Maşu, uzun ve yorucu bir çalışma neticesinde elde edilen bu eser karşısında hayranlık duymak lâzım geldiğine bir samimiyet vererek:

— Fevkalâde! diye bağırdı. Harikulâde!. Neticenin ne olacağını anlamak için bir göz atmak kâfi!.

Lömal dudaklarında dünyayı hiçe sayan bir gülümseme ile göğsü kabarık cevap verdi:

— Bu abdi çcizin fıkırgâhlarından çıkmış bir sistemdir. Size bir misal vereyim. Gözünüzü kapayıp parmağınızı lâlettayin bir naktaya basın! Hah!.. Tamam! Arki-la-Montayn! Bakalım burada netice ne olacak? Parmağınızı hatlar üzerinde yürütün!. Evet!... Evet!... Dur!... Dostum, i ki gün sonra halkla konuşacağınız Ark-la-Montaynda iki yüz on iki oydan yüz otuz birini alacaksınız. Gördünüz mü, nasılmış?. İşte, parmağınız sizi zafere ulaştırdı...

Bu anda, parmağile önündeki kahve fincanını seçim plânının üzerine devirdi. Fakat, bunu bir hayır alâmeti diye kabul etmek lâzımdı; çünkü, Maşunun zaferi her türlü tahmini ve teşebbüsü allak bullak edecekti.

İlk toplantılar biraz sönük geçmişti. Dinleyiciler, profesör Düvernenin okulundakilere benzemiyordu. Maşu karşısında suratına dik dik bakan, söylediği her büyük lâfa bıyık altından gülen, insan topluluğu görüyordu. Her toplantıda bağırmış, çağırmış,

— Ey aziz topraklarında ecdadımın ebedî uykularını uyuduklari sevgili vatandaşlarım!. Bugün hakiki Fransızlığı sinesinde barındıran bir tek köşe kal mışsa, o da yüzde yüz insanların barındığı Overndir.. diye yırtınmıştı .

Fakat, seçmenler tınmamışlardı. Ne bir ses, çıkarmışlar, ne de bir harekette bulunmuşlardı. Onu, akılarından satın almağı geçirmedikleri, bir leke sabunu satan çığırtkan gibi dinliyorlardı. Toplantıdan, ihtiyarlar başlarını sallayarak, gençler burunlarını kaşıyarak ve dirseklerile birbirlerini ürterek çıkıyorlardı.

Meğer, bütün durumun değişmesi Planfuvandaki bir toplantıya bağlıymış! Maşu bir saate yakın bir zaman şerefden, namusdan, adaletten, vatandan bahsedip duruyordu. Birden dinleyicilerin arasından yükselen bir ses bütün salonu kapladı:

— Hey babalık!. Köylü'nün verdiği vergi ne olacak?

Maşu beyninden vurulmuşa dönmüştü; iki yol ağzında idi; bunlardan hangisi onu hedefe ulaştıracaktır? Birden kararını verdi:

— Zavallı köylünün ödediği vergi kadar büyük ve korkunç bir adaletsizlik olamaz! diye bağırdı. Kendine güveniyorsa, buğdayı devlet eksin! - O anda akılna memlekette az buğday ekildiği geldi ama, bir kere ok yaydan çıkmıştı - Sıkı ise, beslediğiniz, beyler, paşalar gibi yaşattığınız vergi tahsildarı, maliye erkânı gelsinler de sizin yerinize çift sürsünler! Hah! Hah! doğrusu onları böyle bir durumda görmek isterdim!. Başlarında kötü şapkaları, boyunlarında kravatları ile öküzlerin kıçında koşarken «Sekiz saatten fazla çalışamam!» diye nasıl da feryat ederlerdi!. Bu lüzumsuz insanlar, bu bitler, bu kenetler hep sizin sırtınızdan geçiniyor!. Köylünün tek metelik vergi vermemesi lâzım!. Anladınız mı, tek metelik!. Eğer sayın Maliye Bakanı bu fikirde değilse gelsin, sizin yerinize tezek toplasın!.

İşte, muvaffakiyet kapıları ona açılmıştı; onu zafere ulaştıracak geminin yelkenlerini şişirecek rüzgârı bulmuştu. Ondan önce bunu denemiş, yüksek politika erbabı yok değildi. Meselâ, hayvan kaçakçılığı ve vergi sahtekârlığiyle nam salmış olan bir malın gözü Normandiyal - daki seçimlerde, «kanun - lar taşra için muteber de - ğildir» propagandasiyle âyan azalığını koparmıştı. Fakat, Maşu bir anda onu fersah fersah geçmişti. Artık vergi verilmiyecekti!.. Bundan daha açık, daha güven verici bir söz olur muydu?.. Bütün salon alkıştan yıkıldı.

Alkış sesleri kesilince söze yeniden başladı, bu fikri aldı, derledi, topladı, sıkı bir top yaparak köylüler olmazsa açlıktan geberecek eşhasın suratlarına fırlattı. **(Devamı var)**

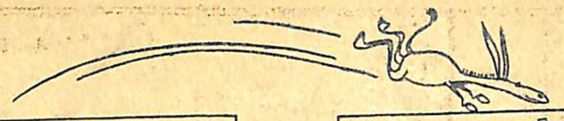

EŞEKLİKTEN EŞEKLİĞE

NO. 10
YAZAN: BÜLENT ORAN
ÇİZEN: TURHAN SELÇUK

Hem artık koskoca bir bakandım, bana karı - kocalıktan ziyade metres hayatı yaraşırdı. Çapkınlık hakkımdı. Zaten genç bir eşek, «Sevgilim senin için ölüyorum. Sensiz hayatın bence bir mânası yok» diye haber yollamıştı. Erkek bir eşek hiç bir zaman bir dişinin hayatındaki mânayı bozmak istemezdi. Böyle önemli bir vazife varken kalkıp da modası geçmiş bir karıyla tekrar evlilik işkencesine atılamazdım.

Zaten benim için çılgına dönen o güzel gözlü eşek yosması, yolumu keserek:

— Bakın aşk yüzünden ne hale

düştüm, dedi.

Hiçbir hale düşmemişti. Maksadı dikkatimi kalçalarına çekmekti. Halbuki ben bir dişi eşeğin kendisinden önce kalçalarını görürdüm. Bu hususta değişmez bir görüş tarzım vardı. Sevgilim:

— Sesini duyunca tüylerim diken diken oluyor, kendimden geçiyorum, diye devam etti.

Sesim hakikaten tesirliydi. Anırdığım zaman tüyleri yerinden oynamıyacak canlı düşünemiyordum.

— Evli bir eşekle aşk hayatı yaşamayı göze alıyor musun, diye sordum?

— Elbette, dedi. Bence aşk aşktır. İster evli olsun, ister bekâr. Erkek de erkektir.

Doğru sözdü. Hoşuma gitti.

— Ben de karısının üstüne gül koklamayan eşeklerden değilim, senin gibi güzel bir çiçek gördüm mü burnumu hiç çekinmeden uzatabilirim, dedim. Eğer dedikodulara kulak asmazsan metresim olabilirsin.

Böylelikle büyük aşkımız başladı. Hayatımın rengi değişmişti sanki... Gülüyor, bir sağlık bakanına yakışmıyacak hafiflikte hareketler yapıyor, en uygunsuz yerlerde, meselâ Mecliste millî bir dâva hallедilirken ansızın şarkı söylemeğe başlıyordum. Aşk hayatımızın ebediyet, kalp, ölüm, ruh gibi kelimelerle süslenmeğe başladığı bu en romantik anında, yeni hükûmetimizi sarsan kötü bir olay oldu.

Sersem tavuğun biri, Cumhurbaşkanına suikasta kalkıştı. Allahtan ki, açıkgöz bir sansar tavuğun ensesine yapışarak büyük bir facianın önüne geçti.

Vaka şöyle olmuştu: Sayın Cumhurbaşkanımız Solucan, iyi bir Cumhurbaşkanına yakışacak bir tembellikle salınıp dururken, tavuk olacak sersem de onu kursağına yollamak gibi yersiz bir arzuya kapılmıştı.

Cumhuriyet kanunlarına göre böyle bir suçun cezası idamdı.

Mecliste tavuğun idamını isteyenlerle, istemiyenler de ikiye ayrılmışlardı. Bu ayrılma hukukî sebeplerden çok, mideye dayanarak yapılıyordu. Tavuk etinin lezzeti hakkında tecrübe sahibi olan hayvanlar, belki bir lokma da kendilerine düşer düşüncesiyle idamını istiyorlardı. Bilhassa sansar:

— Hükûmetimizin temellerini sarsacak böyle bir hareketin cezası ölüm olmalıdır. Kararı verirseniz ben bu işi yapmayı seve seve üzerime alırım, diye bağırdı.

Suçlu ise:

— Ben hiçbir zaman hükûmetin temellerini sarsmayı aklımdan geçirmedim. Daha doğrusu hükûmetin ne biçim birşey olduğunu bile bilmiyorum, diye korudu kendini.

Son üzerine tavuğun cahilliğine herkes güldü. Fısıltılar başladı. Herbiri hükûmetin şeklini söylüyordu. Böylelikle hiç kimsenin birşey bilmediği anlaşıldı. Çünkü tarifler birbirini tutmuyordu. Her kafadan çıkan ses başkaydı.

— Hükûmet ağaca benzer.

— Yok yahu, su aygırına benzer.

— Atmayın, ben gözlerimle gördüm. Acayip birşeydir, hiç birşeye benzemez.

— Lâf, hiç birşeye benzemez olur mu, hükûmet balık gibidir.

İşin içinden çıkılamayınca bu işlerden en fazla anlayan ineğe baş vuruldu.

İnek:

— Hükûmet, hükûmete benzer, dedi.

Doğruydu. Buna kimse itiraz edemedi.

Bu patırdı yatışır yatışmaz, kellesini tehlikede gören suçlu hemen müdafaaya geçti.

— Bir tavuk düşmanının sözlerine kapılmamanızı rica ederim, diye korudu kendini... Sansarlarla aramızdaki sonu gelmeyen kan dâvasını bilirsiniz. Beni sırf şahsî kinine dayanarak itham etti. Biz tavuklar namusluyuzdur. Hele ben demek namus demektir. O hareketimi yaparken sonunun siyasî bir suça dayanacağını bilmiyordum.

Hâkimler sordular:

— Öyleyse Solucan hazretlerinin hayatına ne kastiniz vardı?

— Hiçbir kastim yoktu... Hepiniz bilirsiniz ki, en iyi yumurtaları, en fazla solucan yutanlar yumurtlarlar.

Sansar tekrar söze atıldı:

— İki paralık bir yumurta için koskoca bir Cumhurbaşkanını yemek hangi devletin kanununda vardır?

Cumhurbaşkanını yemek tâbiri, herkesin zayıf tarafına dokunmuştu.

İnek:

— Cumhurbaşkanları, vatandaşlar tarafından yenmek için seçilmezler, diye lâfa karıştı. Her önüne gelen Cumhurbaşkanını yemeğe kalkarsa hükûmetin hali ne olur sonra?

Tavuk:

— Ben onu bir Cumhurbaşkanı olarak değil, sadece bir solucan diye yemeğe niyetlendim, dedi. Hepinizce malûmdur ki, solucanların hazmı çok kolaydır.

— Fakat Cumhurbaşkanları çabuk hazmedilmezler. Mideye bir oturdular mı taş gibi erimek nedir bilmezler.

Herkes herşey yemişti ama, Cumhurbaşkanı yememişti nedense. Ben bile Cumhurbaşkanlarının tadı, tuzu, mideyi ekşitip ekşitmediği hakkında en ufak bir bilgiye sahip değilim. Fakat hazım konusu üzerinde konuşulduğu için bir sağlık bakanı olmak sıfatiyle etrafımdakileri aydınlatmam lâzımdı.

— Arkadaşlar, diye bir eşeğe yakışacak ciddî bir tarzda söze başladım. Cumhurbaşkanlarını yemek sıhhat için çok zararlıdır. Siyasî cezasını, hazımdaki zorluğunu kabul etsek bile gene tehlikelidir. Çünkü zehirleyicidir.

Tavuk, beni yalanladı:

— Solucanların zehirlisi olmaz.

— Fakat Cumhurbaşkanlarının olur. Tecrübesi bedava, cesaretin varsa bir dene bakalım.

Solucan:

— Ben, tecrübe tahtası değilim, dedi. Eğer Cumhurbaşkanlarının zehirli olup olmadıklarını öğrenmeğe pek meraklıysanız benim yerime bir başkasını seçip onu yersiniz.

Bu fikir kurdun pek hoşuna gitti.

— Doğru, dedi. Birşeyin hakikat derecesini anlamak ancak onu denemekle kabildir. İsterseniz semiz bir kuzuyu seçelim, ben de hayatım pahasına bile olsa onu mideme indirip yapacağı tesire bakayım. Ben, hakikat yolunda canımı fedaya hazırım. Öleceksem, kuzu yiyerek öleyim.

Teklifteki büyük fedakârlığa rağmen, kuzu:

— Ben, kuzu olarak yaşamayı, Cumhurbaşkanı olarak yenmeğe tercih ederim, diye itirazda bulundu. Zaten kuzular siyasetten hoşlanmazlar.

Kurdun iştahı boğazına takılmıştı. Bütün bu tartışmalardan sonra tavuğun beraat etmesine karar verildi.

Hâkim:

— Sanık bu işi bir suikast olsun diye değil, aptallığı ve kafasızlığı yüzünden yapmaya kalktığından bu seferlik idam edilmiyecektir, dedi. Zaten hayvan anayasasında da bu gibi şeylere uyacak bir madde yok.

(Devamı var)

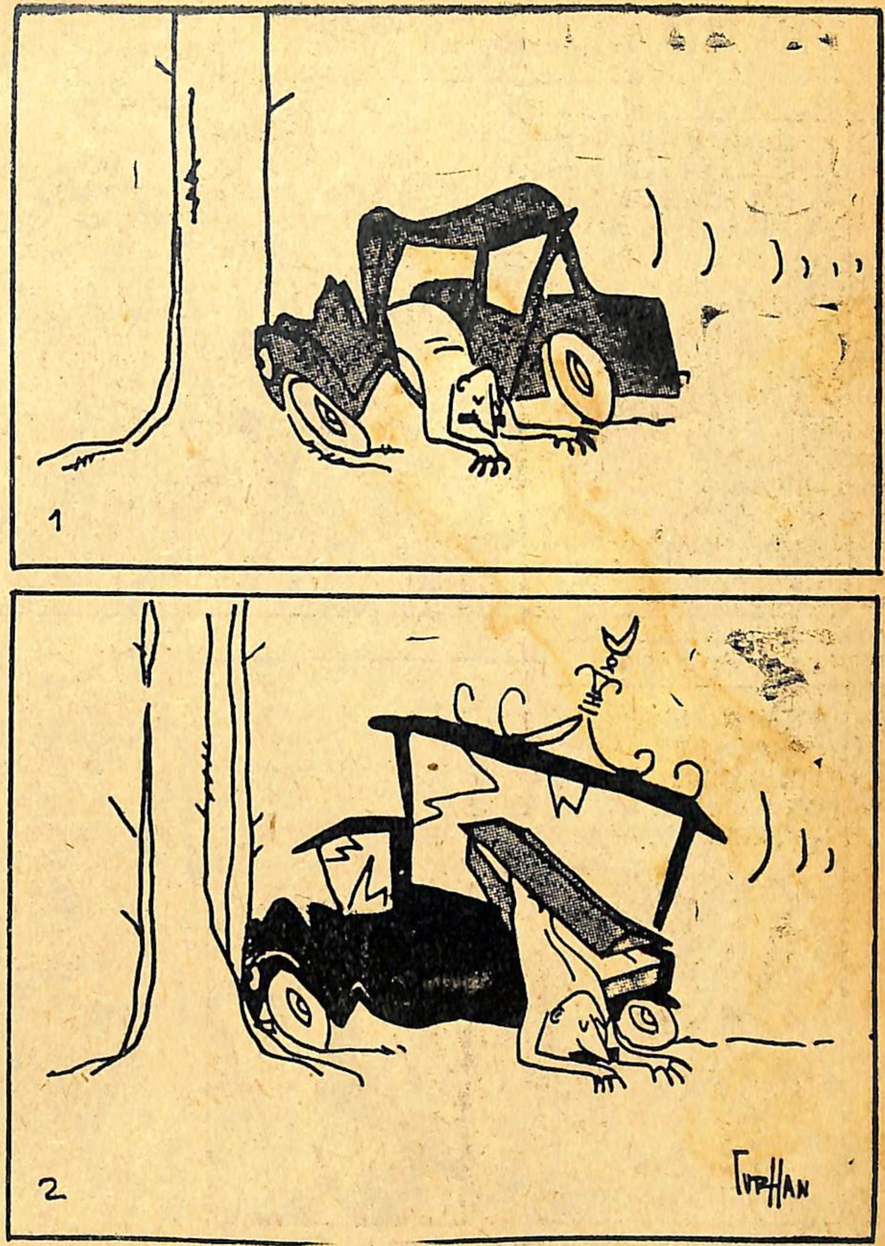

BASÜBADELMEVT

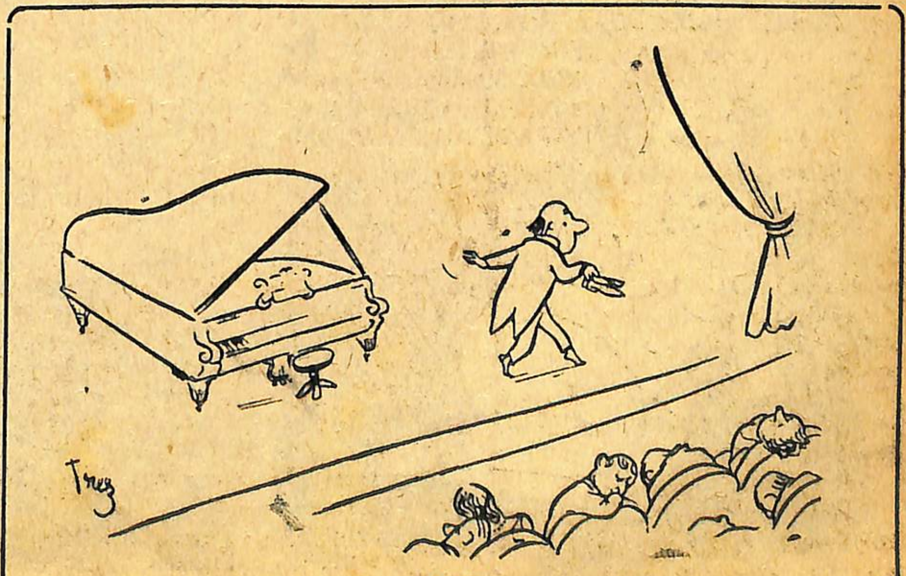

YAZISIZ

BÜYÜKLERE MASALLAR

HAZIRLAYANLAR
SUAT YALAZ
O. ALPLÂÇİN

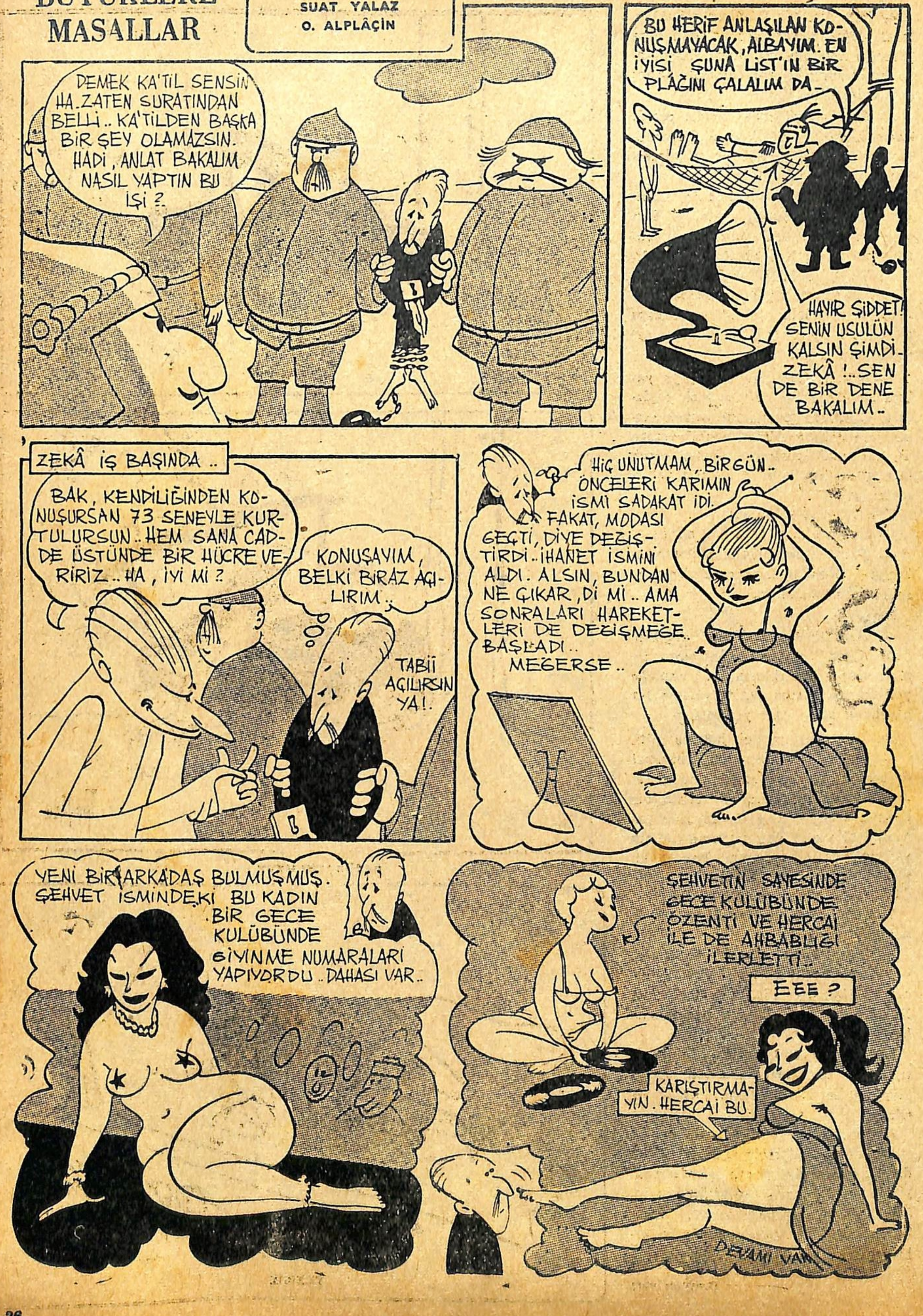

hayk mammer
BEN... ÇORGM MFTA.. LGS CR.. KADING GÖRMEFDIMISIC..
-devamı var-
GEÇEN HAFTAKİ SON RESİMDE "ÖMRÜMDE ÇOK KADIN GÖRDÜM AMA BÖYLESİNE RASTLAMADIM" DEMEK İSTEMİŞTİM... AMA HEYECANDAN SÖYLEYEMEDİM...
KENDİMİ TOPARLAYINCA YOSMAYA EN ÇAPKIN BAKIŞLARIMLA BAXTIM..
OH HAYK DAYANAMIYORUM... GEL ARTIK!!!
BAKIŞLARIMA DAYANAMAMAKTA HAKLIYDI YOSMA!...
BU KONUŞMALARIN GEÇTİĞİ SAHNEYİ GÖRMENİZİ ÇOK İSTERDİM... AMA BASIN SAVCISIYLA BOZUŞMAK İSTEMEM...
OH HAYK!.. YAŞA... SAĞOL!
MIRRK!..
-VELDA YA BİZİ BU HALDE GÖRÜRSE?.. -GÖRMEZ... -ROMANI OKUR... -OKUYUP YAZMASI YOKTUR Kİ?.. (ŞAP ŞUP)
ŞAPUR! ŞUPUR!
PAT!
BU KIZIN ROMANDA HİÇ BİR İŞİ YOKTU... PATRON(DOLMUŞ'UN) İSTEDİĞİ İÇİN ROMANA GİRDİ...
ZGMRRL!
MAYMUNCA: İÇERİYE GİREMEZSİN
NEYSE... KATİLİN KAPISINA DAYANDIM... GORİL GİBİ BİR MUHAFIZ BEKLİYORDU...
ÇZMOFFRRK'TA!!
AH VURULDUM!
İÇERİ GİRDİM... İŞTE KAATİL!!
Devamı var.

SAYI: 10 — 60 KURUŞ

— BANA BAK, DÜN AKŞAM YANINDA GÖRDÜĞÜM HERİF DE KİM?

— KOCAM!..